

Osnovna šola Antona Ingoliča Spodnja Polskava,
podružnica Pragersko

PRVI POLJUB S PRAGERSKEGA

Interdisciplinarno področje – psihologija in etnologija

Raziskovalna naloga

Avtorica: Lina Jenšac

Mentorica: Bojana Marin, prof. geo. in zgo.

Somentorica: Neva Klaneček, univ. dipl. psih.

Pragersko, 2017

ZAHVALA

Najprej naj se zahvalim mentorici in somentorici za ves čas, ki ga je namenila usmerjanju raziskovalne naloge, za vso potrpežljivost ter za vso oporo. Prav tako se jima zahvaljujem za vso pomoč in vloženo energijo, za nasvete ter kritike ob organizaciji in izdelavi raziskovalne naloge.

Posebna zahvala gre tudi staršem, ki so me spodbujali in podpirali od prvega trenutka, učencem in učenkam 8. in 9. razreda in vsem sodelujočim pri anketi za njihove odgovore, s pomočjo katerih sem se lahko dokopala do ugotovitev, vsem informatorjem, ki so z menoj delili svoje izkušnje in mi nudili dodaten vir informacij iz prve roke.

Prav tako se zahvaljujem tudi ga. Barbari Juristi za prevod povzetka ter vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k izdelavi raziskovalne naloge.

KAZALO

1 UVOD	7
1.1 Namen raziskovalne naloge	7
1.2 Hipoteze	7
1.3 Metode dela	7
2 TEORETIČNI DEL.....	8
2.1 Ozadje poljuba.....	8
2.2 Zgodovina poljuba	8
2.3 Vrste poljubov	11
2.3.1 Mamin poljub	11
2.3.2 Francoski poljub	11
2.3.3 Eskimski poljub	12
2.3.4 Še nekaj posebnih vrst poljubov.....	12
2.4 Prvi poljub.....	12
2.5 Poljub danes	13
2.6 Kratka psihologija poljuba mladih	14
3 RAZISKOVALNI DEL	16
3.1 Polstrukturiran intervju	16
3.1.1 Okoliščine prvega poljuba	17
3.1.2 Občutki ob poljubu	18
3.2 Anketa	20
3.2.1 Rezultati ankete.....	21
3.3 Ogled najpogostejših lokacij prvega poljuba na Pragerskem.....	27
4 RAZPRAVA.....	31
5 ZAKLJUČEK	33
6 VIRI IN LITERATURA	34
7 PRILOGE	36
7.1 Anketa	36
7.2 Seznam informatorjev	38
7.3 Zloženka o prvem poljubu	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Gustav Klimt: Poljub	9
Slika 2: Odtis ustnic izumitelja lipografije.....	13
Slika 3: Primeri virtualnih poljubov v različnih programih	14
Slika 4: Različne generacije Pragerčanov med reševanjem ankete.....	20
Slika 5: Graf razmerja anketirancev glede na spol	21
Slika 6: Graf števila anketirancev glede na starost.....	21
Slika 7: Občutki in čustva učencev osnovne šole ob misli na prvi poljub.....	22
Slika 8: Koliko učencev 8. in 9. razredov se je že poljubilo.....	23
Slika 9: Graf razmerja med anketiranci različnih starostnih skupin, ki so o poljubljanju že kaj raziskovali in tistimi, ki niso	23
Slika 10: Na kakšen način so anketiranci raziskovali o poljubljanju	24
Slika 11: V kakšnem spominu imajo anketiranci prvi poljub	25
Slika 12: Povprečna starost pri prvem poljubu različnih starostnih skupin	25
Slika 13: Kje so anketiranci doživeli prvi poljub.....	26
Slika 14: Odnos anketirancev do osebe, s katero so se prvič poljubili	26
Slika 15: Čustva ob in po prvem poljubu	27
Slika 16: Zemljevid najpogostejših lokacij prvega poljuba na Pragerskem	28
Slika 17: Klop prvega poljuba ob šolskem igrišču	29
Slika 18: Nekdanja mladinska soba, kraj prvega poljuba starejše generacije	29
Slika 19: Klop prvega poljuba pri ribnikih	30
Slika 20: Klop prvega poljuba pred železniško postajo Pragersko.....	30

KAZALO TABEL

Tabela 1: Telesna samopodoba učencev 8. in 9. razreda podružnične šole Pragersko, ki so že ali še niso doživeli prvega poljuba	27
--	----

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sem želela podrobneje raziskati področje poljubljanja. Prišla sem do spoznanja, da se večina mojih vrstnikov s prvim poljubom obremenjuje in menijo, da o tem ne vedo dovolj. Razmišljajo o pravem času za prvi poljub, skrbi jih, kako, kje in s kom se bo zgodil. Največjo oviro jim predstavlja izbira načina poljubljanja. Osredotočila sem se tudi na občutke in čustva, ki so jih doživljali pred in po prvem poljubu. V teoretičnem delu naloge sem predstavila nekaj splošnih dejstev o poljubu in poljubljanju, zgodovino poljuba, prvi poljub, poljubljanje v vsakdanjem življenju, vrste poljubov ter se dotaknila psihologije poljuba pri mladostnikih. V raziskovalnem delu sem s pomočjo anketnega vprašalnika želela izvedeti čim več o prvem poljubu posameznika. Za merjenje telesne samopodobe sem uporabila lestvico telesne samopodobe iz Vprašalnika samopodobe – SPA. Podatke, ki sem jih pridobila, sem obdelala ter jih ustrezno predstavila z grafi in tabelami. Za podrobnejše podatke o kraju, času in načinu poljubljanja ter o prvem poljubu različnih generacij na Pragerskem sem uporabila metodo polstrukturiranega intervjuja z informatorji.

Ključne besede: prvi poljub, poljubljanje, Pragersko

ABSTRACT

In my research paper, I wanted to explore in detail the area of kissing. I came to a conclusion that most of my peers are burden with their first kissing and are considered that they do not know enough about it. They think about a right time for it, worry about how, where and with whom it will happen. The choice of a way of kissing represents their biggest obstacle. I also focused on feelings and emotions that they experience before and after kissing. In the theoretical part of my research paper I presented some general facts about kissing, the history of it, the first kiss, the kissing in everyday life, types of kissing and I researched the psychology of youth kissing. In the research part I used a questionnaire to find out as much as I could about the first individual's kissing. I used the scale of body self-image from the Questionnaire of Self-Image (SPA) for the measurement. I processed and appropriately presented the data in graphs and charts. For more detailed information about the place, time and manner of kissing of different generations in Pragersko I used the method of semi-structured interviews with informants.

Key words: first kiss, smooch, Pragersko

1 UVOD

Sem učenka devetega razreda. Povod za raziskovalno nalogo je bilo predvsem spoznanje, da se veliko mojih vrstnikov obremenjuje s prvim poljubom, saj menijo, da o tem ne vedo dovolj.

Z raziskavo sem želela ugotoviti, ali se prvi poljub s časom spreminja skozi generacije in kateri dejavniki so krivi za le-to. Želela sem odgovoriti na vprašanja, kdaj so različne generacije doživele prvi poljub, kakšna čustva ob prvem poljubu prevevajo posameznike, v kakšnem spominu ga imajo, kje se je zgodil, kakšna je razlika v telesni samopodobi učencev Osnovne šole Antona Ingoliča Spodnja Polskava podružnica Pragersko, ki so že doživeli prvi poljub, in njihovih vrstnikov, ki ga še niso, ter ali so o prvem poljubu razmišljali in na kakšen način.

1.1 Namen raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je predstaviti teoretična spoznanja o splošnem področju poljubljanja, podrobneje raziskati prve poljube Pragerčanov, s primerjanjem odgovorov različnih generacij ugotoviti, ali se skozi različna obdobja pomen, čas, kraj in odnos do prvega poljuba spreminja in pripraviti končni produkt v obliki zloženke, v kateri bi predstavila svoje delo in s tem pomagala mladim v iskanju odgovorov na vprašanja o prvem poljubu.

1.2 Hipoteze

Domnevala sem, da:

- imajo učenci podružnične šole Pragersko, ki so že doživeli prvi poljub, boljše telesno samopodobo,
- je prvi poljub posamezniku pomemben in lep spomin,
- so predstavniki starejše generacije prvi poljub doživeli kasneje kot ga doživijo mladi danes,
- na Pragerskem obstajajo mesta, kjer je več Pragerčanov doživelo prvi poljub.

1.3 Metode dela

Na raziskovalni problem želim odgovoriti s pomočjo različnih metodologij dela, ki mi omogočajo raziskovanje iz različnih perspektiv. Uporabila sem metodo dela z literaturo, metodo anketiranja, statistično metodo, metodo terenskega dela in metodo intervjuvanja. Za merjenje telesne samopodobe sem uporabila lestvico telesne samopodobe iz Vprašalnika samopodobe – SPA (Musitu in sod., 1998). Ker je vprašalnik zaščiten z avtorskimi pravicami in tiskanje, razmnoževanje ter shranjevanje vprašalnika v elektronskih bazah ni dovoljeno, ga nisem dodala kot prilogo tej raziskovalni nalogi.

Raziskovalno nalogo sem razdelila na teoretični in raziskovalni del. V teoretičnem delu sem najprej predstavila ugotovitve in zanimivejša dejstva o samem poljubu in poljubljanju s pomočjo literature in virov. Med drugim sem predstavila načine poljubljanja, poljub v različnih kulturah, poljub z zgodovinskega zornega kota ter poljub v umetnosti in v vsakdanjem življenju. Posebno pozornost sem namenila prvemu poljubu. Raziskovalnega dela sem se lotila s pomočjo polstrukturiranih intervjujev, anketnega vprašalnika ter vprašalnika SPA. Po končani obdelavi podatkov, ki sem jih pridobila, sem zapisala ugotovitve ter izdelala zemljevid, na katerem sem označila mesta oziroma najpogostejše lokacije prvega poljuba. Izdela sem zloženko, ki bi naj učencem podružnične šole Pragersko, ki prvega poljuba še niso doživeli, pomagala pri vprašanjih, dvomih in zagatah, povezanih s prvim poljubom. Ob koncu raziskovalne naloge sem zapisala seznam virov in literature ter svoje delo opremila s prilogami.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Ozadje poljuba

Poljubljanje zasledimo tako rekoč na vsakem koraku, trdi Damjan J. Ovsec (2007).

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je navedeno, da je poljub dotik z ustnicami v znamenje ljubezni, vdanosti. Pod geslom poljub na Wikipediji je mogoče zaslediti tudi, da je poljub ena najbolj čutnih oblik dotika zaradi izredno občutljivih ustnic, ker so tam živčni končiči in okušalne čutnice. Lahko izraža naklonjenost, spoštovanje, pozdrav ali spolno slo, kar je odvisno od kulture in mesta dotika (Fran, 2017; Poljub, 2017).

Novinar Nick Fisher (2002) iz Londona je na podlagi svojih raziskav in izkušenj, ki mu jih je prineslo dolgoletno delo za najstniške časopise, kot so Just Seventeen, More! in Teletext, izdal knjigo Popolni vodnik v svet poljubljanja. V njej je zapisal, da je poljubljanje zelo resna stvar, način komunikacije ter da je lahko poljub zelo prefinjena ali popolnoma primitivna oblika izražanja čustev. S poljubom lahko človeku poveš stvari, za katere besede ne obstajajo.

Damjan J. Ovsec (2007) je v članku za revijo Gea zapisal, da je poljub simbol združitve in pripadnosti, znamenje enotnosti, da ima lahko poleg tega globok duhovni pomen. Ponuditi poljub danes pomeni dajati ljubezen.

Še vedno ni znano, ali je poljub priučen ali nagonski vedenjski pojav. Tudi pri nekaterih živalskih vrstah zasledimo dotikanje ustnic, na primer v okviru čiščenja ali hranjenja, ko samica prežveči hrano svojim mladičem. Poljubljanje omogoča ovohavanje in okušanje osebka. Pri ljudeh se z draženjem čutnic med poljubljanjem sproži kemično-biološki proces izločanja feromonov, kemičnih signalov, povečuje se ugodje in dviguje poželenje, poviša se srčni utrip, posledično se poveča prekrvavljenost vseh organov, zato se zviša tudi temperatura telesa. Prav tako se pri poljubljanju sprošča hormon sreče, oksitocin, ki odpravlja stres in povzroča navezanost (Vizita, 2012; Poljub, 2017; TOM, 2017).

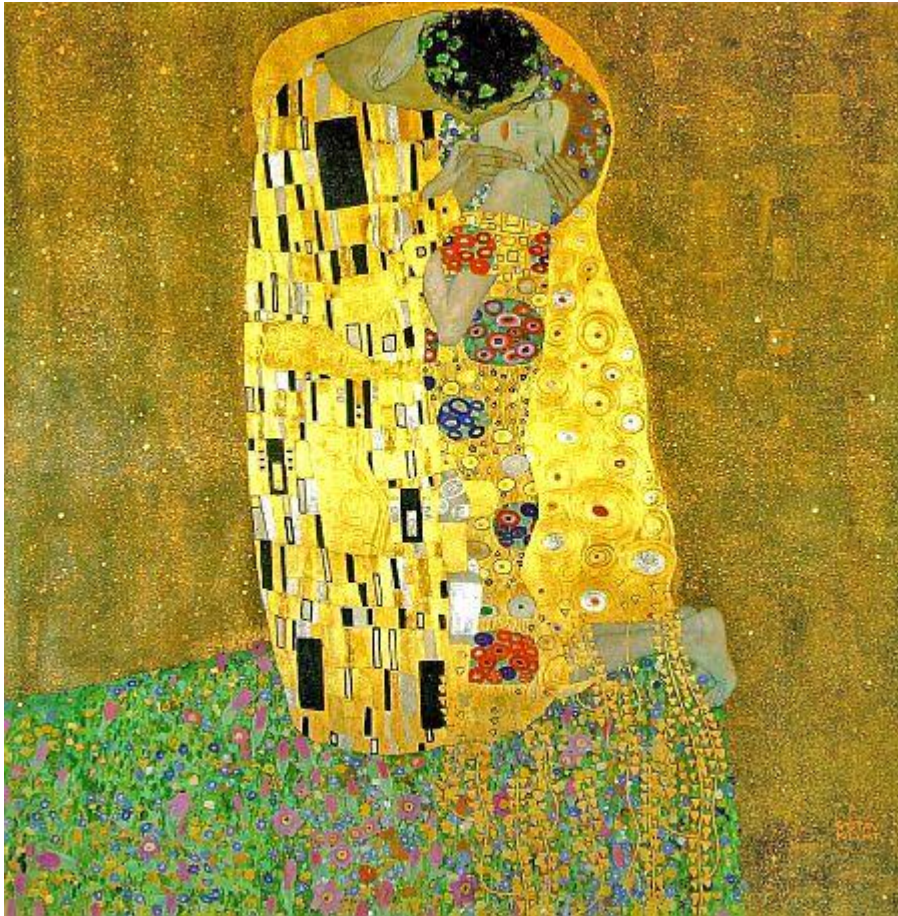
Vedenjska raziskava, ki so jo opravili na Univerzi Albany leta 2007 je pokazala, da ženskam poljubljanje pomeni več kot moškim. Ista raziskava je še pokazala, da imajo moški raje francoske poljube, kot ženske (Vizita, 2012).

Aprila 2016 je spletni portal Slovenske novice poročal, da sta psihologinji Polly Dalton in Sandra Murphy z londonske univerze Royal Holloway, utemeljili postavko, da med poljubom čutimo večje ugodje, če imamo zaprte oči. Zaprte oči med poljubi pojasnujeta z dejstvom, da možgani niso sposobni hkrati predelati vizualnih podatkov in občutkov, ki nas prevevajo med tem, ko se srečujejo ustnice. Poleg tega si partnerja med poljubom izmenjata približno 25 milijonov mikroorganizmov zaradi česar se krepi tudi imunski sistem. Za minuto poljubljanja potrebujemo 26 kalorij (M. F., 2016).

2.2 Zgodovina poljuba

Skozi zgodovino se je spreminjal način poljubljanja in pomen poljuba. Poljub se je spreminjal z družbenim odnosom do spolnosti, nanj so delovali različni kulturni vplivi. Kljub vsem spremembam, ki jih je poljubljanje doživelo skozi različna zgodovinska obdobja, se določene stvari niso spremenile. Poljubljanje je bilo in še vedno je človekova govorica, pravzaprav najintimnejši in njen najbolj zapleten del. Nikoli niso obstajala dokončna in enotna pravila o poljubu, prav tako je vedno obstajalo več različnih teorij o »pravem« načinu poljubljanja. Zapise o poljubu skozi zgodovino najdemo tako v klasični literaturi, bibliji, v trubadurskem pesništvu in v srednjeveškem romanu, na razvoj in pomen poljuba sta najbolj vplivala film in televizija, ki želita s poljubom ponovno obuditi občutke zaupanja in pripadnosti, ki smo jih s splošno izgubo dotikov zaradi sramu in splošnega prepričanja družbe večinoma izgubili (Ovsec, 2007).

Poljub je predstavljal navdih mnogim umetnikom iz različnih zgodovinskih obdobj. Med njimi je tudi slikar Gustav Klimt, ki je zaslovel po svoji sliki Poljub iz leta 1908. Tehnika slike je olje na platno, razstavljena je v muzeju na Dunaju (Ovsec, 2007).

Slika 1: Gustav Klimt: Poljub (Vir: Klimt, 1908).

Poljub naj bi se razvil iz mamine geste, ko je želela, da dojenček neha sesati z njenih prsi. Ko še ni bilo hrane za dojenčke, je morala mati sama navaditi otroka na tršo hrano. To je storila tako, da jo je najprej sama prežvečila, nato pa pazljivo hrano prenesla, usta na usta, otroku. Ta postopek je še v pozabljenih delih Evrope do nedavnega obstajal, še danes ga najdemo pri nekaterih ljudstvih, ki živijo v sožitju z naravo, odmaknjeni od civiliziranega sveta. Poljubljanje torej izvira iz pradednega dotikanja ustnic in načina materinega hranjenja (Ovsec, 2007).

Poljub sega vse tja do 3000 let pred našim štetjem, ko so častilci delili poljube svojemu bogu. Že v času Rimskega imperija poljub ni bil več namenjen zgolj bogovom in nadnaravnim bitjem. Rimljani so s poljubom pozdravljali prijatelje, družino, popolne tujce na cesti pa tudi trgovce, ki so prodajali blago od vrat do vrat. Poznali so tri vrste poljubov, oscula je bil prijateljski poljub, basia ljubezenski, suavia pa strastni ljubezenski poljub. V istem času, a na drugem območju, Egipčani poljubljanja sploh niso poznali. Tudi znamenita ljubimka tistega časa, Kleopatra, naj ne bi poljubila niti enega od svojih mnogih svojcev in ljubimcev. V srednjem veku je poljub dobil pomembnejšo vlogo, na primer na območju današnje Italije je moški poljub dekleta v javnosti pomenil, da se bo z njo poročil (Fisher, 2002; Ovsec, 2007).

V antiki je imel poljub določeno vlogo v tempeljskih obredih. Pogosto s poljubljali kipe in božanstva. Nekaj takih običajev se je še ohranilo, tako na primer poljub pred Tartinijevem kipom na osrednjem trgu v Piranu prinaša srečo (Ovsec, 2007; D. S., 2013).

Zaradi nenehnega spreminjanja njegovega položaja v mnogih zgodovinskih obdobjih je bil poljub rezerviran samo za višje sloje. V srednjem veku je bil način poljuba močno odvisen od družbenega razreda. Pri poljubljanju nižjih slojev so se čim bolj oddaljili od obraza, sebi enake po družbenem položaju so poljubili na usta, pripadnike nekoliko višjega stanu na roko, še višjega na koleno, tiste najuglednejše, po navadi cerkvene dostojanstvenike, pa na stopalo ali celo podplat. V skrajnih primerih je prišlo tudi do tega, da je lahko nižji sloj poljubil le rob obleke ali tla poleg stopal osebe višjega statusa (Fisher, 2002; J. Ovsec, 2007).

Poljub je imel posebno vlogo tudi v krščanstvu, »sveti poljub miru« je omenjen tudi v evangeliju po svetem Pavlu. Poljub je bil v veri simbol skupnosti, enotnosti in povezanosti s Kristusom, sprva tudi prenos svetega duha v človeka. Ker so se po maši kristjani vse povprek poljubljali, je poljub izgubil smisel in so ga cerkveni očetje začeli zatirati. Malo za tem so začeli s poljubom ploščice pax, ki pomeni mir. Veja krščanstva, ki je poljub popolnoma opustila, je protestantizem, pri katoliški veri še vedno zasledimo poljubljanje rožnega venca, Kristusovega križa in svetih prostorov v romanski cerkvi (Ovsec, 2007).

Poljub so v zahodni Evropi, še posebej na Holandskem, kjer je bil poljub med neznanci na usta vsakdanji, ob veliki Londonski kugi leta 1665 zaradi strahu pred tem, da bi se našli smrtonosne bolezni, zamenjali s še danes priljubljenimi gestami pozdravljanja. V pozdrav so dvignili klobuk, se priklonili in pomahali z rokami (Fisher, 2002; Ovsec, 2007).

Srednjeveški heretiki so poznali tudi osculum infame, kar pomeni »poljub sramote«. Poljubljali so oslov anus, čarovnice pa satana med črno mašo. Podobno se je dogajalo v času fevdalizma, ko sta se gospodar in vazal poljubila v znak pokornosti. Poljub na usta je iz verskega vidika vzbujal strah tudi Afričanom, ki so verjeli, da jim s poljubom lahko partner izsesa dušo, zato so čustva raje izražali s plesom. V 16. stoletju so se poljubili le na lice, kasneje na roko. V tistem času se je razvila med drugimi tudi fraza »rokoljub milostljivim«, ki se je uporabljal tudi med meščanstvom in celo v pismih. Poljubljanje rok je med diplomati v Evropi še vedno pogost pojav. Danes ta običaj zamenjuje rokovanje (Ovsec, 2007).

Poljub med moškimi je bil v 17. stoletju razširjen v Benetkah, Franciji in na Holandskem, medtem ko Angleži tega niso odobravali. Danes se podobne stvari spet vračajo nazaj in vpijejo za svobodo med istospolnimi pari (Ovsec, 2007).

V srednjem veku je bilo namreč večina ljudi nepismena. Če so morali podpisati kakršnokoli pogodbo, pa naj je šlo za zemljišče ali dobrine so napisali preprosto »X« namesto svojega imena in zatem v znak iskrenosti pismo še poljubili. Znak »X« naj bi simboliziral križ oziroma Kristusovo navzočnost, saj naj bi druga črka grške abeceda »X« pomenila tudi Kristusa. »X« je v anglosaksonskem svetu pomenil poljub v pismih še dolgo po tem. Danes namesto »X« večina ljudi uporablja svoje podpise, v zasebnih pismih pa se še velikokrat pojavi stara praksa. Podobno vlogo v današnjem svetu ponazarja »smeško poljubček«, ki ga predvsem na socialnih omrežjih in v elektronskih sporočilih pogosto uporabimo (Fisher, 2002; Ovsec, 2003).

Da poljubljanja ni izumil en sam avtor, meni večina znanstvenikov. Poljub verjetno izvira iz obdobja neandertalcev, iz zvoka, ki je nastal med drgnjenjem kosmatega obraza ob drugega. O vzroku nastanka poljuba obstaja veliko teorij, večina teh ni strokovno potrjenih. Med takšne sodijo:

- teorija o sindromu znoja, saj naj bi bila koža v kamenu dobi priročen vir soli,

- teorija odvisnikov, saj naj bi bili ljudje odvisni od kemikalije, ki jo človeško telo proizvaja in jo izločajo ustnice,
- teorija o verovanju v dih je verske narave, ki poljubljanje vidi kot poroko med dušo in močjo dveh posameznikov,
- teorija o zaupanju, ki temelji na dejstvu, da do poljuba pride v znak pozdrava in globokega zaupanja do sočloveka.

Danes to počnemo, ker nam je všeč in nam predstavlja užitek (Fisher, 2002).

2.3 Vrste poljubov

Nick Fisher je v svoji knjigi zapisal: »Če si naveličan poljubov, si naveličan tudi življenja samega.« (Fisher, 2002, str. 54). Zato sem v svojo raziskovalno nalogo vključila tudi nekaj zanimivih primerov poljubov, ki lahko poljubljanje popestrijo.

Obstaja več vrst poljubov, od tistega poljuba za lahko noč pa vse do strastnega »francoza«. Ker je poljubljanje zelo osebna stvar, ni nujno, da je vsakemu všeč vsak način. Splošna formula ali pravilo za dober poljub ne obstaja, saj ga vsak prilagodi svojim potrebam oziroma občutkom. Vseeno pa je zanimivo poznati možnosti in morda ob kakšni priložnosti katero tudi poskusiti. Najboljši poljubi so tiste vrsta, ko si po poljubu želiš še. Glede na kulturo in družbeni položaj so raziskovalci zbrali okoli 25 vrst poljubov. Burmanci, na primer, se ne poljublajo na usta, temveč se samo ovohavajo, Papuanci si grizljajo trepalnice. Poljub na čelo lahko razumemo kot pokroviteljski, »air kiss« tako imenovan zračni poljub, uporabljamo za ljudi, s katerimi želimo ohraniti razdaljo in formalnost. Poljub na roko izraža spoštovanje. Nam najbližji je »balkanski« poljub, vendar je naša domačnost z njim površna. V današnji družbi najbolj potreben poljub je »bratski« poljub, ki naj bi združeval in gladil spore. Med drugim obstaja tudi veliko neobičajnih vrst poljubov (Fisher, 2002; Ovsec, 2003).

2.3.1 Mamin poljub

Mamin poljub je vrsta poljuba, pri katerem se dva dotakneta z ustnicami, vendar pri tem ne uporabljata jezika. Ustnice so po navadi našobljene, poljub traja le kak trenutek (Ovsec, 2007).

2.3.2 Francoski poljub

Francoski poljub velja za najbolj strastno obliko poljubljanja. Med poljubom partnerja razpeta ustnici ter se dotakneta in pobožata z jeziki. Francoski poljubi so običajni vlažni in lepljivi, pri njem sodeluje čeljust, mišice jezika, ki omejujejo dihanje in vključujejo ogromno mero intimnosti, zato ga ne gre ponuditi vsakemu. Je posebno doživetje, še posebej, če ga deliš z nekom, ki ti je res všeč. Ta vrsta poljuba po navadi ni primerna za vsakega, zato tudi ni dobra izbira za prvi poljub. Francoski poljub je primerno podariti tistemu, ki mu popolnoma zaupaš in se v njegovi družbi počutiš popolnoma sproščeno. Francoski poljub zahteva tudi veliko mero zasebnosti, saj je zabavno to početi, vendar večinoma neprijetno opazovati. Najboljši francoski poljub je po mnenju Nicka Fisherja tak, ki ga začneš z zaprtimi, sproščenimi usti, ki jih nato razpreš le toliko, da dovoliš konici jezika, da se pomakne naprej. Z občutkom odmakni ustnice in zobe. S takim početjem drugi osebi najbolje pokažeš, da imaš željo po globljem in močnejšem poljubu. Če partner ne reagira, to verjetno pomeni, da še ni pripravljen. NE jemlji tega kot zavračanje, raje se ob koncu o tem pogovorita. Če partner razpre ustnice ali celo potisne svoj jezik na plano, se prepusti občutku in raziskuj mehek občutek notranjosti njegovih/njenih ust. Tako kot večina stvari je tudi poljub najlepši, če je zmeren. Ni nujno, da je francoski poljub vsakokrat, morda celo ne vsakodneven. Če se poljubljaš z jezikom vsakokrat, lahko izvirnost in celo del užitka preprosto izgine. Še ena dobra stvar pri francoskem poljubu je ta, da so možnosti odprte in lahko eksperimentirata. Pogoste so tudi akrobacije z jezikom, kot na primer ovijanje jezika okrog drugega. Najbolje je, da to počneš ko si pripravljen, saj se ti bo takrat zdel

najslajši. Pogosto vprašanje pri tej vrsti poljuba je dihanje. Če imaš polna usta je najbolje dihati čez nos, poleg tega pa si je pomembno vzeti odmor (Fisher, 2002; Ovsec, 2007; Kaloper, 2014).

2.3.3 Eskimski poljub

V splošnem je ta vrsta poljuba v svetu najbolj razširjena. Vrsta poljuba se je razvila na skrajnem severu, kjer so se Eskimom razpokane ustnice zaradi mraza zdele pregrebe. Eskimski poljub je vrsta poljuba, pri kateri se dva ljubkujeta z nosovi. Gre za ljubezensko dejanje, katerega izkazujemo s sprehodi čez partnerjev nos. Večina ima zraven slednjega oči uprte v partnerjeve. Ta način danes izginja, včasih se še pojavi med materjo in dojenčkom (Fisher, 2002, Ovsec, 2003).

2.3.4 Še nekaj posebnih vrst poljubov

Zanimiv je tako imenovan električni poljub, ki deluje le v topli poletni noči, ko par v zatemnjenem prostoru z najlonskimi nogavicami drgne ob preprogo. Nato se postavita drug proti drugemu. Že na razdalji 5 cm se bo sprožila nedolžna iskra, nato sledi električni poljub (Fisher, 2002).

Začinjen poljub je tak, ki vznemiri brbončice jezika pri partnerju. Pred poljubom po ustih premetavaš bombončke, čokolado, sadje ali med oziroma led, če želiš ledeni okus. Pomembno je le, da izbiraš med sladkimi okusi ali da jezika ne ohladiš preveč, saj lahko drugače povzročiš nasproten učinek (Fisher, 2002).

Poznan je tudi podvodni poljub, ki spada med tiste vrste poljubov, pri katerih lahko prilagodiš pravila. Skupno vsem podvodnim poljubom je, da se odvijajo pod vodno gladino. Pri tem lahko izbiraš med odprtimi ali zaprtimi očmi, odprtimi ali zaprtimi usti, mogoče kaj z nosovi – karkoli (Fisher, 2002).

Obarvan poljub je vrsta poljuba, pri kateri prej popiješ ali poješ nekaj, kar povzroči obarvan jezik, ki poveča vznemirjenje med poljubljanjem (Fisher, 2002).

Mnogi avtorji se sprašujejo, kako je s poljubljanjem v javnosti ter pri tem ugotavljajo, da po navadi pretirano poljubljanje v javnosti ni zaželeno, saj lahko sledi neprijetno počutje obkrožajočih ljudi. Vseeno pa ni nič narobe, če si dva ukradeta kak poljub v polnem prostoru (Fisher, 2002; Ovsec, 2007).

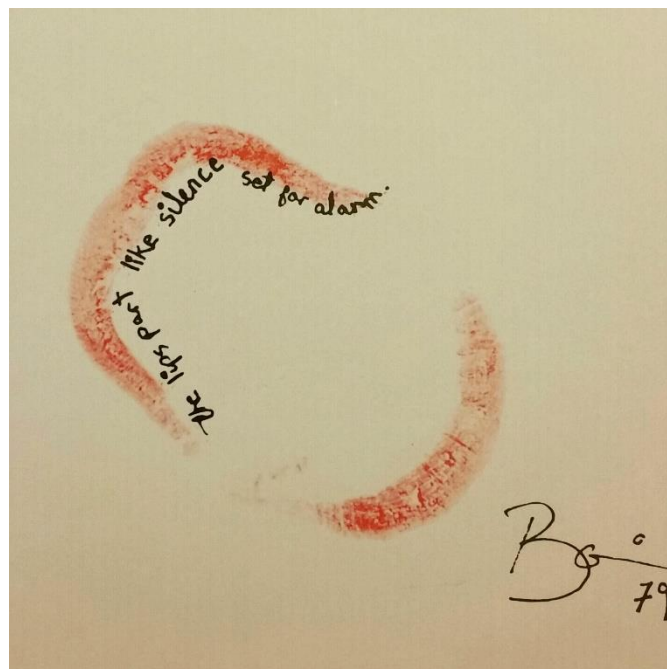
2.4 Prvi poljub

Med vsemi najrazličnejšimi oblikami in vrstami poljubov posebno mesto zagotovo zaseda prav prvi poljub, pri čemer ne mislim tistega otroškega vlažnega cmoka, ki ga otrok podari mami ali tistega, ko si otroka po tem obljubita, da se bosta, ko bosta odrasla, poročila. Prvi poljub je tisti zavesten, naprej premišljen poizkus prvega intimnega stika z osebo, do katere gojiš ljubeča in tolpa čustva. Prvi poljub je posebno doživetje. To izkušnjo je vredno deliti z osebo, ki ti veliko pomeni, saj si ga večina zapomni bolj kot marsikaterega po tem. Pomembno je, da si popolnoma prepričan, da si to želiš, preden se spustiš v prvi poljub. Na prvi poljub se ne rabiš posebno pripravljati, informativno pa je dobro vedeti in upoštevati nekaj nasvetov. Prvi od takih je zadah po cigaretah, česnu, ostanki hrane med zobmi, razpokane ustnice ali ustna razjeda, ki zagotovo ni primeren že zaradi dobrega občutja ob poljubu. Čist obraz, čisti zobje, mehke ustnice in jezik brez obloge naredijo poljub bolj prijeten za oba. Obstaja tudi trik, ki ga priporoča Nick Fisher. Uporabimo ga lahko, kadar želimo preprost poljub. V neposredni bližini partnerjevih ustnic našobi svoje, kot bi želeli izgovoriti »roooo...« in nato še »bert.« Razlika med družinskim poljubom in »pravim« poljubom je občutek, ki ti ga da hrepeneč pogled, očesni stik in občutek ob ljubljeni osebi. Pomembno je, kaj se dogaja v tebi, ne kaj se dejansko dogaja s poljubom. Prvi poljub predstavlja novo razvojno fazo v tvojem življenju, zato ga prihrani za takrat, ko si boš to res želel. Prvi poljub je vredno doživeti z osebo, ki jo poznaš, ji zaupaš, te privlači in ga/jo imaš rad/-a. Včasih nekateri obžalujejo izbiro partnerja za prvi poljub in si očitajo po nepotrebnem. Takrat je bila to tvoja želja. Iz napak se učimo. Kraj prvega poljuba ni nekaj, s čimer bi se obremenjevali, naj čustva privrejo na dan. Pogosti poljubi se zgodijo na zabavah, vendar to ni najprimernejši kraj za prvi poljub, saj te obkroža veliko prijateljev, ob poljubu pa prideš v prvi stik z

intimnostjo. Kraje zunaj na prostem, kot na primer na plaži, na sprehodu, v parku, gozdu ali na skakalni stezi večina opisuje kot pravljичne, zato so za večino primeren prostor za prvi poljub. Veliko poljubov opazimo tudi v kinodvorani, vendar tam zaradi publike, ki sedi na stolih ob partnerjema, ni najudobnejše, niti ne zasebno. Novinarka Urška Kaloper meni, da se najbolje počutimo v okolju, ki ga poznamo, zato je tudi tak kraj primeren za prvi poljub. Najpomembneje je, da se oba počutita udobno, ne glede na to ali sedita ali stojita. Oboje je lahko prijetno in primerno. Strokovnjak za poljubljanje Nick Fisher svetuje, da poljuba ne izsiliš, raje poskrbi, da partnerja pustiš v želji po še, tako je lažje tudi ohraniti stike. Pred poljubom je priporočljivo biti čim bolj sproščen in ohraniti stik z očmi in intimo posameznika, saj se tako izognemo neprijetni tišini. Veliko prvih poljubov se zgodi poleti, ko je marsikaj bolj sproščeno, spoznavamo nove ljudi, navezujemo nove stike in nove simpatije. Slabost tega je ta, da je z osebo težko ohraniti stike, pa tudi primernost osebe za prvi poljub je težko oceniti, saj je morda ne poznaš dovolj (Fisher, 2002; Kaloper, 2014; TOM, 2017).

2.5 Poljub danes

Poljub kot tak je torej poznan že dolgo. Zanj se poslužujemo različnih sopomenk, kot so poljubček, cmokec, lupček, cmok. Danes poljub ne predstavlja več tabu teme. Obstaja veliko tujk, ki so povezane s poljubom, kot na primer filematologija – veda o poljubljanju, oskulacija – umetnost poljubljanja, maraichinega – francoski poljub, ockulum – latinski izraz za poljub med prijatelji, bazium – poljub v znak naklonjenosti ter savium – poljub med ljubimci. Med vede o poljubu štejemo tudi lipografijo, ki jo je leta 1979 razvil David Bowie. Gre za kopije posameznikovih ustnic, ki simbolizirajo najintimnejši avtogram. V ZDA je bila organizirana dobrodelna dražba, kjer je izumitelj s prodajanjem lipografije ustnic znanih osebnosti zbiral sredstva za pomoč revnim. Na koncu je za revne otroke zbral 16. 000 dolarjev, 1600 samo za lipografijo Micka Jaggerja (Fisher, 2002).

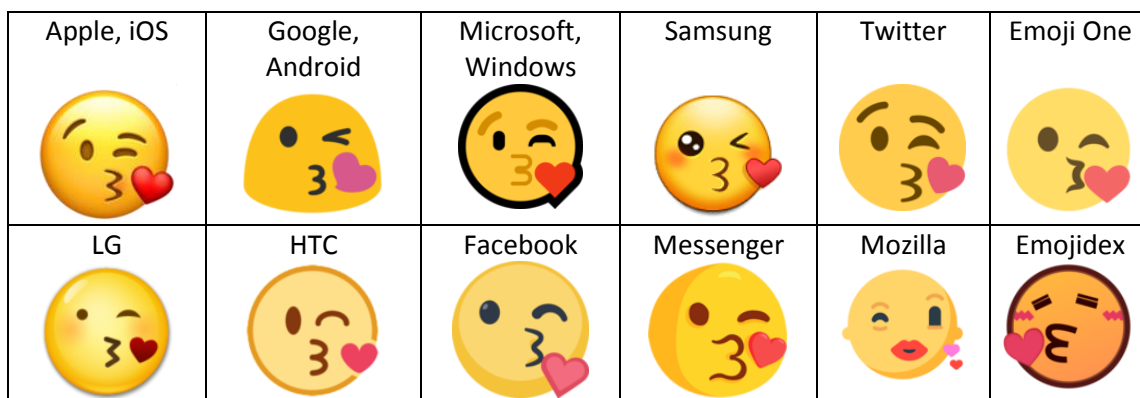

Slika 2: Odtis ustnic izumitelja lipografije (Vir: Bowie, 1979).

Poljub je lahko znak slovesa, pozdrava, voščila, čestitanja, pokroviteljstva ali odobravanja. Poljub v resnici na našem planetu ni splošno razširjen, temveč je značilen za zahod. Po svetu so najbolj razširjene vrste poljubov z nosovi, ponekod javno razgaljanje čustev tudi kaznujejo. Zato se na primer v indijskih filmih, ki so eni najpogostejših na svetu, sploh ne poljubljajo, čustva raje izkazujejo z glasbo (Ovsec, 2007).

Ne dolgo nazaj se je britanski praznik prelevil v svetovni dan poljubljanja, ki ga praznujemo 6. julija. V sklopu le-tega so na Tartinijevem trgu leta 2013 organizirali celotedenske dejavnosti v sklopu poljubljanja in ga zaključili z velikim skupinskim poljubom, ki naj je bi trajal več kot 15 sekund, ter izbiro Tartinijevega poljuba. Svetovni rekord v poljubljanju pripada Alfredu A. E. Wolframu iz kraja New Brighton, Minnesota, ki je v osmih urah poljubil 8001 človeka na festivalu v Minnesoti 15. septembra 1990, torej v povprečju 3,6 sekunde na človeka (Svetovni dan poljubov, 2012; D. S., 2013;).

Kot sem že pri zgodovini poljuba omenila, je danes eden izmed zelo razširjenih načinov poljubov pošiljanje virtualnega poljuba, ki ga dodamo k elektronskemu sporočilu, SMS-ju, objavam ali komentarjem na socialnih omrežjih. Virtualen poljub je vrsta poljuba, pri katerem z osebo nimaš neposrednega fizičnega stika. Pošiljamo ga v znak naklonjenosti, zaupanja, ljubezni in čustveni povezanosti bližnjim prijateljem, osebam, ki ti veliko pomenijo in tistim, s katerimi si v ljubezenskem razmerju.

Slika 3: Primeri virtualnih poljubov v različnih programih (Vir: Emojipedia, 2017).

2.6 Kratka psihologija poljuba mladih

Razvoj romantičnih odnosov je ena najpomembnejših razvojnih nalog v obdobju mladostništva (Kirshenbaum, 2011). Mladostniki prve spolne izkušnje, kamor spada tudi poljubljanje, pridobijo prav v zgodnjem mladostništvu (Regan in sod., 2004). Raziskave kažejo, da ob koncu zgodnjega mladostništva, to je približno pri 14. letih, začnejo najstniki posvečati vedno več pozornosti vrstnikom nasprotnega spola (Zupančič, Svetina, 2004).

Za obdobje zgodnjega mladostništva je značilno, da so posamezniki preobremenjeni s sabo, svojim zunanjim videzom in s tem, kakšen vtis naredijo na druge, torej kaj si o njih mislijo drugi. V tem obdobju se najstniki večinoma s pripadniki drugega spola ne dobivajo individualno, temveč se družijo v okviru različnih skupinskih dejavnosti, v katere so vključeni tako fantje kot dekleta. Skupina predstavlja najstnikom neko varnost. Tesnejši medosebni odnosi se začnejo razvijati šele v srednjem mladostništvu, ki traja približno od 14. do 18 leta starosti. V zgodnjem mladostništvu so posameznikom v partnerskih odnosih najpomembnejše telesna privlačnost, socialni položaj med vrstniki, predvsem pa prvi vtis, ki ga partnerji napravijo nanje. V srednjem mladostništvu pa postane bolj pomembno tudi prijateljstvo, spoštovanje, zaupanje (Zupančič, Svetina, 2004). Večina mladostnikov naj bi prvi poljub doživela v srednješolskih letih (Regan in sod., 2004).

Po navadi pride do poljuba takrat, ko se med dvema osebama razvije občutek bližine in intimnosti. Pri prvem poljubu je zelo pomemben kontekst, v katerem se zgodi. Še posebej pri prvem poljubu pa je pomembno, da se zgodi v za oba udobnem in varnem okolju (Kirshenbaum, 2011).

Psihologi so preučevali različne značilnosti poljubljanja. Iz socialnega vidika govorijo o tem, da je poljubljanje ena najpomembnejših izmenjav med dvema osebama, ki med drugim služi tudi boljšemu spoznavanju in izražanju naših najglobljih čustev. Pri poljubljanju pride s pomočjo okušanja, vonjanja in dotikanja do izmenjave različnih čutnih informacij, s pomočjo katerih lahko nezavedno izvemo veliko o svojem partnerju. Pri poljubljanju pride tudi do telesnih sprememb, saj se razširijo se naše žile, zato pride v možgane več kisika. Naše dihanje lahko postane globlje in neenakomerno, lica pordečijo, zviša se naš srčni utrip, razširijo naše zenice. Sprošča se tudi živčni prenašalec dopamin, ki je odgovoren zato, da se počutimo energično in dobre volje, prinaša nam občutke užitka. Zaradi nekaterih sprememb, ki jih romantični poljub povzroči v našem telesu, njegove pomembnosti v spolnem razvoju in socialnih okoliščin so ugotovili, da naj bi večina ljudi lahko ne glede na starost priklicala do 90 % podrobnosti povezanih s svojim prvim romantičnim poljubom (Kirshenbaum, 2011).

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Polstrukturiran intervju

Raziskovalnega dela svoje naloge sem se lotila s pridobivanjem informacij s polstrukturiranimi intervjuji med različnimi skupinami informatorjev. Razdelili sem jih v dve starostni skupini. V prvo starostno skupino sem uvrstila intervjuvance med 25 in 50 letom starosti, v drugo pa starejše od 60 let. Vsi intervjuvanci so svojo mladost preživljali na Pragerskem. Po opravljenih intervjujih sem zapisala pridobljene informacije, katere bom v nadaljevanju raziskovalne naloge med seboj primerjala po zastavljenih vprašanjih. S tem sem prišla do novih ugotovitev. Skozi intervjuje sem raziskovala predvsem dva najpomembnejša sklopa vprašanj. Skozi intervjuje sem želela raziskati način življenja, okoliščine ter dejavnike, občutke, odnose in čustva, ki so vplivali na prvi poljub. Prvi del vprašanj se je navezoval na okoliščine in družbo, v kateri so najstniki živeli, kako so se družili, kakšen odnos so imeli do poljuba ter kdaj in kje so jih doživljali. V drugem delu sem želela izvedeti, v kakšnem odnosu so bili informatorji z osebo, s katero so se prvič poljubili, kakšne občutke so gojili do osebe, s katero so doživeli prvi poljub, zakaj je temu tako, ali so se na poljub kako pripravljali, ali so o tem kdaj raziskovali, morda v knjigah, revijah, se o tem pogovarjali. Poskušala sem ugotoviti, ali so se o prvem poljubu s kom pogovarjali, kako je le-ta vplival na intervjuvanca takrat in kakšen vpliv ima nanj sedaj. Povprašala sem jih tudi o nasvetih in posebnostim, ki so se jim vtisnile v spomin.

Med Pragerčani starostne skupine med 25 in 50 let sem intervjuvala Bojana Drameta, Matejo Jenšac, Nino Malec, Sebastjana Jerkoviča in Simono Male Raosavac.

Bojan Drame se je rodil leta 1972. Svoje otroštvo je preživljal v Gaju pri Pragerskem, po poroki se je preselil v Maribor, ker zdaj živi skupaj s tremi hčerkami in ženo. Dela kot specialist za tlačne posode v podjetju IVD v Mariboru. V prostem času rad igra vodno košarko, kolesari in skupaj s svojo družino hodi v hribe.

Mateja Jenšac je stara 39 let. Od rojstva živi na Pragerskem skupaj s svojo družino. Po poklicu je diplomirana ekonomistka in dela v družinskem podjetju Azur 7. Rada telovadi, se druží s prijatelji in družino, potuje, poletja najraje preživi ob obali.

Nina Malec, rojena 1977 rada obiskuje tuje kraje, vendar se vsakič z veseljem vrača v rodno Pragersko. Zraven potovanj uživa še v kolesarjenju in telovadbi. Po poklicu je diplomirana ekonomistka in dela v svojem računovodskem servisu.

Sebastjan Jerkovič se je rodil leta 1974, od rojstva živi na Pragerskem. Po poklicu je policijski kriminalist in policijski inšpektor. Ko ni v službi, svoj čas posveča hčerki Ivi, peče na žaru in obiskuje nogometne tekme, najpogosteje nogometne tekme NK Maribor.

Simona Male Raosavac je stara 42 let. Pragerčanka, zaposlena kot zunanja svetovalka v leasing hiši. V prostem času rada pleše ali se druží s prijatelji in družino.

Med starejšo generacijo intervjuvala Antona in Vero Jeršič, Franca Drameta, Mirana Krstičiča ter Rudija Plohla.

Anton in Vera Jeršič sta par, ki se je spoznal v mladinski sobi na Pragerskem. Njune prijateljske vezi so v ljubezen prerasle spontano in postopoma, pravita. V mladosti sta rada obiskovala kino in se družila. Skupaj sta od svojega 15 in 16 leta, nekaj let za tem sta se poročila. Letos beležita 50 obletnico poroke – zlato poroko. Po vsem tem času je pri njima še vedno moč opaziti zaljubljene poglede in globoko zaupanje. O svojih dogodivščinah rada pripovedujeta in se vsega še zelo dobro spomnita. Njune prigode in način pripovedovanja ti kaj hitro vlijeta vero v pravo, globoko ljubezen. V prostem času rada popazita na vnuke in redno obiskujeta aktivnosti v društvu upokojencev.

Franc Drame je 70-letni upokojenec, ki se je na Pragersko preselil v rosni mladosti. Na Pragerskem je med drugim doživel tudi svoj prvi poljub. Že takrat se je rad družil z vrstniki in obiskoval plesne vaje v stari opekarni, nato pa še v Mariboru. Tudi danes je aktiven Pragerčan, predsednik Društva upokojencev Pragersko, kateremu posveča veliko časa. Enkrat na teden tudi hodi v planine skupaj s svojo ženo.

Miran Krstičić se ukvarja z oblikovanjem železa. Najraje izdeluje meče in sablje ter se posveča svoji družini. Je zelo zgovoren in vedno obdan s krogom prijateljev.

Rudi Plohl, rojen leta 1949, na Pragerskem živi od rojstva. Sedaj je upokojen. Nekdanji predsednik mladinskega kluba rad pripoveduje o dogodivščinah iz mladosti. Je spreten in rad ustvarja. Prosti čas preživlja v društvu upokojencev, kjer opravlja funkcijo podpredsednika. Rad se posveča tudi svojemu psu, s katerim vsak dan hodi na sprehode.

3.1.1 Okoliščine prvega poljuba

Pragersko se je do druge polovice 19. stoletja opazno spremenilo. Čeprav so nekatere stvari ostale na zunaj enake, kot na primer železniška postaja in kulturni dom, se je v preteklosti mladina zbirala na drugih krajih. Spreminjala se je tudi vzgoja otrok ter splošno mnenje in položaj poljuba v družbi. Ti dejavniki so močno vplivali na potek in pogled na prvi poljub Pragerčanov.

Starejša generacije je večino svojega časa preživela v prostorih mladinskega kluba, imenovanih mladinska soba ali baraka. Tam se je vsak dan zbralo med 20 in 30 mladincev, med vikendi pa tudi po 50. Ker je bil to eden izmed redkih prostorov, namenjen samo mladini, so sem zahajali tudi mladi iz sosednjih vasi. V barakah se mladi niso le pogovarjali. Tam je bil velik osrednji prostor, ki se je ob vikendu prelevil v plesišče, miza za namizni tenis ter miza za kartanje. Na plesih je bilo po navadi več fantov, zato je veljalo pravilo, da fant prosi punco za ples. Z njo je lahko plesal dokler je za ples ni prosil drugi. V mladinsko sobo so starejši Pragerčani prinesli televizijo na anteno, gramofon in ostalo pohištvo. Poslušali so predvsem rock, Elvisa Presleyja, The Beatles ter druge rock zvezde. Na račun televizijske antene nastalo veliko prigod. Ob sobotnih večerih so čas preživljali v kinu. Vstop v mladinsko sobo je bil brezplačen, vsak pa je imel svojo mesečno karto tudi za kino. Črno-beli filmi v tujem jeziku so bili njihov edini stik s poljubi, preden so doživeli svojega. Kinodvorana v kulturnem domu, ki je enako podoba ohranila še vse do danes, je bila prostor, kjer si je marsikdo prvič upal vzpostaviti telesni stik z osebo in jo počasi prijel za roko. Družili so se tudi na plesnih vajah, te so sprva bile v dvorani stare opekarne, nato pa v prizidku kulturnega doma.

Informatorji starejše generacije so mi povedali, da se o prvem poljubu s starši niso nikoli pogovarjali, le redki so videli starše, ko so se dotikali, kaj šele poljubili. Poljub je takrat veljal za tabu temo, v javnosti zato skoraj nisi videl para, ki bi se poljubil. Izjema so bile poroke in zabave, na nekatere niso hodili s starši. O poljubu so se pogovarjali med seboj izključno vrstniki. Bili so tudi manj svobodni, imeli so manj svobode govora in samoodločanja. Veljala so strožja pravila, vendar čas svoje mladosti opisujejo kot lep spomin. Bili so zadovoljni in srečni. Spleta takrat še ni bilo, med seboj so si pošiljali pisma. O poljubu niso brali, saj je to veljalo za nekaj, o čem ne govoriš, torej tudi bereš ne. Izjema so bili ljubezenski romani. Tudi v filmih je bilo poljubljanje redko. Filme so večinoma gledali s starši, zato so si med redkimi prizori poljuba prekrili oči ali pogledali vstran, saj jim je bilo neprijetno pred starši. Raje so zahajali v kulturni dom – kino, kjer so lahko videli poljub. Večina informatorjev se strinja, da so bili v tistih časih fanti precej bolj sramežljivi od deklet, kar se je poznalo tudi na poljubih. Pobudo zanje so dajala predvsem dekleta.

Srednja generacija za razliko od starejše ni imela posebne sobe ali kraja za mladino. Zbirali so se na ulici v Gaju pri Pragerskem ali pred šolo. Včasih so posedeli tudi v kava baru Gaj, kjer so klepetali in kartali. Ker telefoni še vedno niso bili pogosti, so se dogovarjali v šoli ali si preprosto šel ven. Ven so

hodili manj, saj so se več posvečali učenju in šoli. Zabave so začeli obiskovat kasneje kot generacije pred njimi, zato pa so se izboljšali odnosi doma. Na Pragerskem so v njihovi mladosti začeli prodajati časopise za mladino kot sta Pil in Bravo. Sprva sicer v nemškem jeziku, vendar so bile priložene slike, ki so pojasnjevale bistvo člankov. Tudi na televiziji se je počasi začel pojavljati poljub v filmih. Sprva so še veljala splošna pravila kratkih, ne preveč strastnih poljubov, vendar se je s vsakim filmom poljub podaljšal in postal bolj podoben francoskemu.

Poljub je izgubljal karizmo greha in prepovedanega početja, doma niso več skrivali poljubov. Tudi v javnosti si pogosteje videl dva, ki sta se držala za roke ali se objemala. Med seboj so sicer imeli manj poglobljene odnose, večinoma so se družili z izbrano, ožjo družbo. Menim, da je bilo zmanjšanje stikov med Pragerčani tiste generacije posledica tega, da niso imeli skupinskih oziroma točno določenih prostorov za druženje. Družili so se s tistimi, ki so bili doma blizu njih. Starši sicer niso bili več tako hladni in strogi, so pa zato izgubili del sebe. Za razliko od starejše generacije so pri mlajši generaciji starši poskušali svojim otrokom odmikati trne s poti in jim pomagati skozi življenje po najudobnejši poti. Podobno se dogaja tudi z nami. V določeni meri je to razumljivo in tudi prav, vendar se iz napak učimo. Menim, da moramo mladi sami priti do določenih ugotovitev, s smernicami, ne z navodili s strani staršev.

Ugotovila sem, da je odnos doma in splošno prepričanje o poljubu eden glavnih dejavnikov, ki vplivajo na kraj in čas poljuba. Če poljub v javnosti velja za nekaj neprimerne, ga večina doživi kasneje in na bolj odmaknjem, skrivnostnem kraju oziroma tam, kjer je to »dovoljeno« kot takrat, ko je poljubljanje sprejeto kot nekaj vsakdanjega, normalnega, običajnega v smislu javnega mnenja.

3.1.2 Občutki ob poljubu

Vsem informatorjem je skupno to, da se na poljub niso posebej pripravljali. Pri starejši generaciji je to še posebej izrazito zaradi splošnega prepričanja o poljubu kot tabu temi, pri mlajši pa gre le za površinsko raziskovanje, ne za pretirano obremenjevanje in priprave. V romanih, ki jih je brala mlajša generacija so že prisotni manj skromni opisi poljubov, kot pri starejši. O poljubljanju so veliko prebrali v najstniških revijah. Pozitivna lastnost časopisov je bila ta, da so se iz njih naučili osnov nemščine. V reviji Bravo Girl so bili pogosto objavljeni članki o prvem zmenku, načinih poljubljanja, nasvetih. Starejša generacija ob prvem poljubu izpostavlja večjo mero zaljubljenosti in sreče kot srednja. Starejša generacija je pri izbiri partnerja bolj previdna. Večji pomen pripisujejo občutkom in odnosu do osebe, kot srednja. Večina informatorjev starejše generacije je izpostavila, da je poljub prišel iz simpatije do druge osebe, zaupanja ter medsebojnega poznanstva. V osebo so bili dlje zaljubljeni, približevali so se ji postopno, sprva so skupaj preživljali popoldneve, se pogovarjali in hodili na zabave. Šele po nekaj tednih, v nekaterih primerih tudi mesecih, je prišlo do poljuba. Pobudo je pogosto dalo deklet. Fantje so bili veliko bolj sramežljivi, pred poljubom opisujejo večji strah od deklet. Dekletom je za razliko od njih bolj neprijetno po poljubu. Oboji pa se tako pred, med in po poljubu počutijo zaljubljeno, srečno in zadovoljno. Prvi poljub so doživeli med 16. in 18. letom, v 8. razredu osnovne šole ali na začetku srednješolskega izobraževanja.

Pri srednji generaciji informatorji ne pripovedujejo o pretirani navezanosti na osebo in kasnejšem ohranjanju simpatije ter stikov. Gre za bolj površinske odnose. Poljub se je v večini primerov zgodil s prijateljem ali prijateljico. Prav tako po poljubu ni moč opisati velike mere zaljubljenosti in nastalega razmerja po tem. Srednja generacija je svoj poljub doživela konec osnovne šole, torej v povprečju pri petnajstih letih.

O posebnostih po poljubu je spregovorila polovica anketirancev. Večina se spominja vonja osebe, s katero so se poljubljali, lahko da je šlo za milo, parfum ali okus zobne paste. Vizualnih lastnosti se spominjata dva, vsak iz ene generacije. Spominjata se oči in vizualne podobe osebe, s katero sta doživela prvi poljub. Na njem ne bi ničesar spremenili, saj jim je všeč vse, kar so storili. Poljubi so v

skoraj vseh primerih prišli spontano. Odstopanja so prišla le v enem primeru mlajše generacije. Informator se je na poljub malo tudi pripravil, veliko je o tem bral in opazoval slike v revijah. Poljub v realnosti zaradi predhodne predstave ni bil čisto tak, čemur je sledilo razočaranje.

Obe generaciji informatorjev prvi poljub opisujeta kot lep in v tistem obdobju tudi pomemben spomin. Prvega poljuba se še vedno veliko krat spomni le en informator starejše generacije. Pravi, da je sam spomin na prvi poljub lep, vendar je prva stvar, ki se je spomni, neprijetnost, ki jo je občutil po poljubu. Danes se jim poljub več ne zdi tako pomemben, saj so med tem časom doživeli veliko drugega, kar je na njih vplivalo bolj kot prvi poljub. Za čas najstniškega obdobja se vsi informatorji strinjajo, da je na njih pustil posledice. Prvi poljub je prvi stik z intimo druge osebe in ti odpira nova spoznanja. Na to po dragoceni izkušnji gledaš drugače. Ne nujno v negativnem smislu, po navadi gre za bolj zrelo in odprto razmišljanje, s tem se več ne obremenjuješ, saj si največjo oviro prvič premagal.

Večina informatorjev poljube, ki so sledili, opisuje kot slajše, saj so bili manj obremenjeni, tudi strah je bil prisoten v manjši meri. Počutili so se ponosno, saj že nekaj zanje oziroma vedo, vendar poljub zaradi tega ne izgubi svojega čara. Še več – pogosto je celo veliko lepši in se ga raje spominjaš kot prvega, sploh če za to nisi izbral primerne osebe.

Ob koncu intervjujev sem informatorje prosila, da mi zaupajo nekaj nasvetov, ki bi jih priporočali mladim, ki prvega poljuba še niso doživeli.

Posebno se mi je v spomin vtisnila misel informatorja Franca Drameta, ki je o poljubljanju dejal: »Prvi poljub je najlepši, če ga deliš z osebo, ki ti je všeč in čutiš njeno naklonjenost. Če poljubljaš osebo, ki ima do tebe hladen odnos, bo ta poljub manj vreden. Če si zaljubljen v osebo, ki je ne poznaš dobro, želiš poglobiti čustva in vajin odnos. Pravijo, da če med dvema obstaja »kemija«, je lažje vzpostaviti korekten odnos. Tako rdečica izgine z lic in ti poljubi so še dalje slajši. Tako odkrivata drug drugega in se počutita lepo, ko odkrivata skupne hobije in zanimanja. Če imaš veliko tem za pogovor, lažje premostiš prve zadrege in se v sebi kmalu sprostiš. Navsezadnje lahko poljubi postanejo začetek nove poti.«

Smisel njihovih odgovorov je bil enoten – vsi so na prvo mesto postavili dejstvo, da ti je oseba, s katero se poljubljaš, všeč in ji zaupaš. Do nje moraš čutiti povezanost in zaupanje, saj je samo tako lahko poljub čaroben. Poljubljati se je vredno z osebo, ki ti čustva vrača. Če je še nisi spoznal/-a, naj se ti nikamor ne mudi, saj poljub brez čustev ni vreden praktično nič. Raje počakaj, vendar pazi, preveč izbirčnosti tudi ni potrebno, le do te mere, da se boš dobro počutil/-a.

3.2 Anketa

V sklopu raziskovalnega dela sem uporabila anketni vprašalnik, ki je priložen v prilogi. Za merjenje telesne samopodobe sem uporabila lestvico telesne samopodobe iz Vprašalnika samopodobe – SPA. Anketo sem izvedla v dveh verzijah, saj me je pri osnovnošolcih zanimalo tudi, katera čustva jih ob misli na prvi poljub prevevajo oziroma so jih prevevala. V anketi so sodelovali učenci 8. in 9. razreda Osnovne šole Antona Ingoliča Spodnja Polskava, podružnica Pragersko, ter starejši Pragerčani, ki so na območju Pragerskega doživeli v času svojega prvega poljuba. V anketi je sodelovalo 90 anketirancev, iz vsakega starostnega obdobja 30, 15 žensk in 15 moških. Prva skupina anketirancev so učenci 8. in 9. razreda naše šole, druga Pragerčani od 25 let do 50 let, tretja pa Pragerčani nad 60 let. Vprašalnik o telesni samopodobi so izpolnili le osnovnošolci, prav tako 3. in 4. vprašanje, pri katerem me je zanimalo, kako se anketiranci počutijo ob misli na prvi poljub.

Slika 4: Različne generacije Pragerčanov med reševanjem ankete (vir: Lina Jenšac).

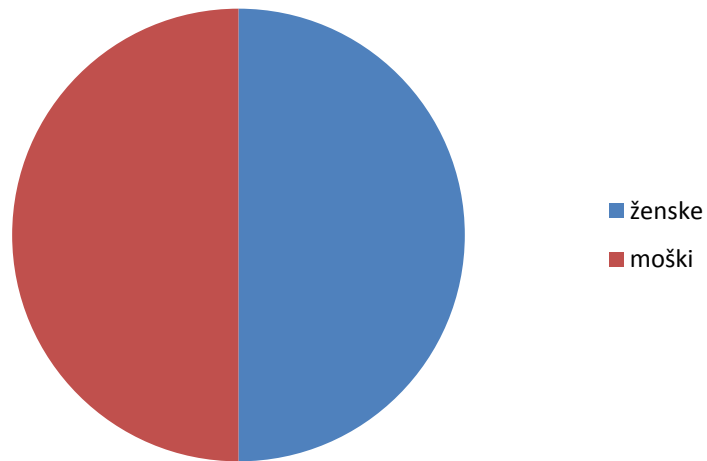
Ugotoviti sem želela:

- spol in starost anketiranih oz. kateri razred obiskujejo,
- ali so o prvem poljubu že raziskovali,
- kdaj in kje so se prvič poljubili,
- v kakšnem spominu imajo prvi poljub,
- kako so se počutili ob in po prvem poljubu.

Rezultate sem predstavila s pomočjo grafov in tabel.

3.2.1 Rezultati ankete

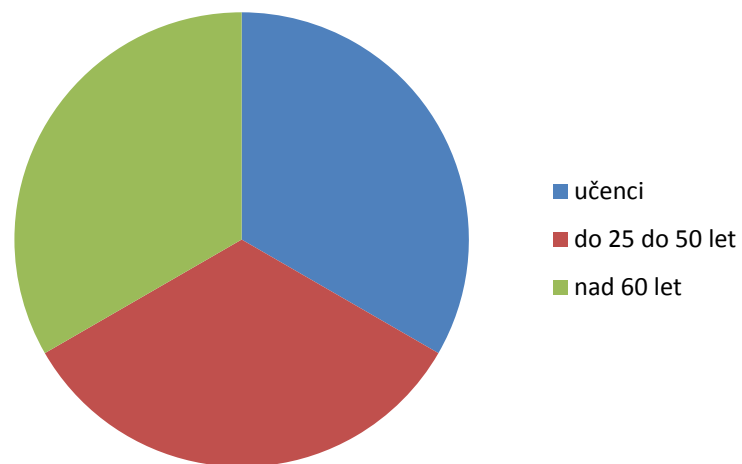
1. Spol

Slika 5: Graf razmerja anketirancev glede na spol.

Anketirala sem enako število žensk in moških, da so dobljeni rezultati enakovredni glede na spol.

2. Starost

Slika 6: Graf števila anketirancev glede na starost.

Zaradi boljših možnosti primerjave sem želela anketo izvesti z istim številom anketirancev v vsaki starostni skupini.

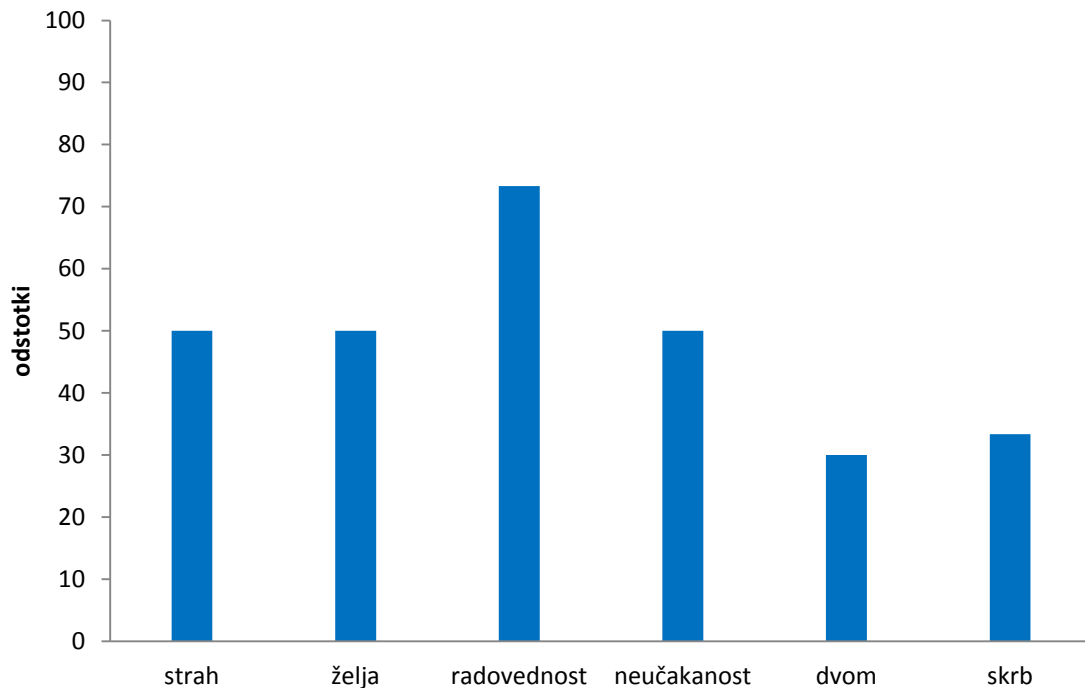
3. Telesna samopodoba

Tabela 1: Telesna samopodoba učencev 8. in 9. razreda podružnične šole Pragersko, ki so že ali še niso doživeli prvega poljuba.

Prvi poljub	Število oseb	Povprečna telesna samopodoba
DA	16	12,4
NE	14	12,9

Iz tabele je razvidno, da se povprečna telesna samopodoba tistih, ki so že doživeli prvi poljub in tistih, ki ga še niso, skoraj ne razlikuje.

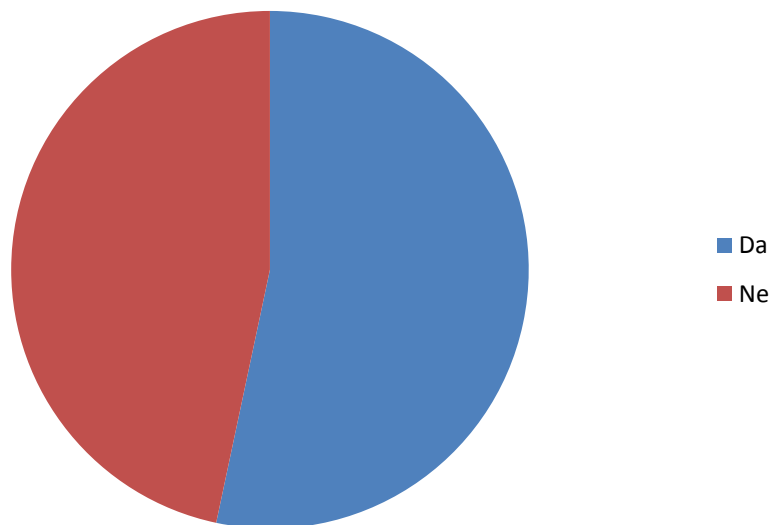
4. Občutki ob misli na prvi poljub

Slika 7: Občutki in čustva učencev osnovne šole ob misli na prvi poljub.

Pri vprašanju o občutkih in čustvih ob misli na prvi poljub so morali učenci obkrožiti tri odgovore. Z analizo sem ugotovila, da anketirance 8. in 9. razredov naše šole ob misli na prvi poljub najpogosteje spreleti radovednost. Pogosto občutijo tudi neučakanost, željo ter strah, najmanj so izrazili dvom.

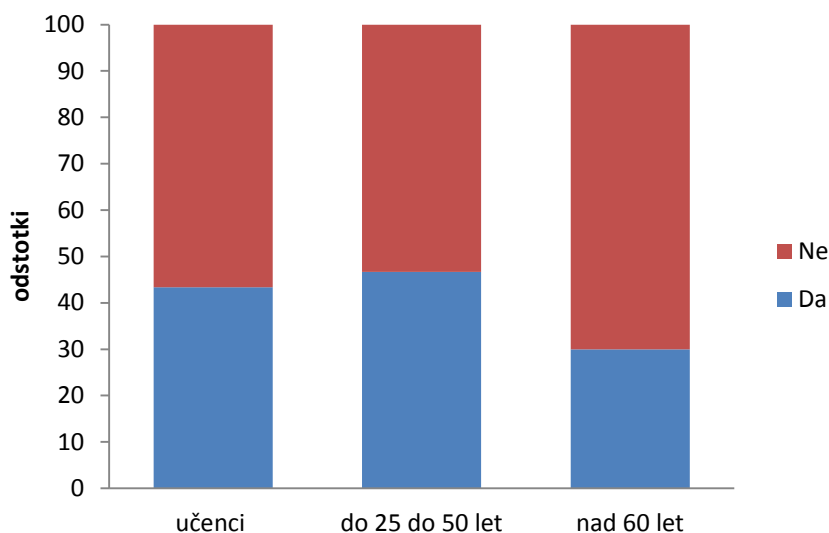
5. Prvi poljub med učenci naše šole

Slika 8: Koliko učencev 8. in 9. razredov se je že poljubilo.

Iz diagrama je razvidno, da se do starosti 15 let skoraj polovica anketirancev iz 8. in 9. razreda naše šole še ni poljubilo.

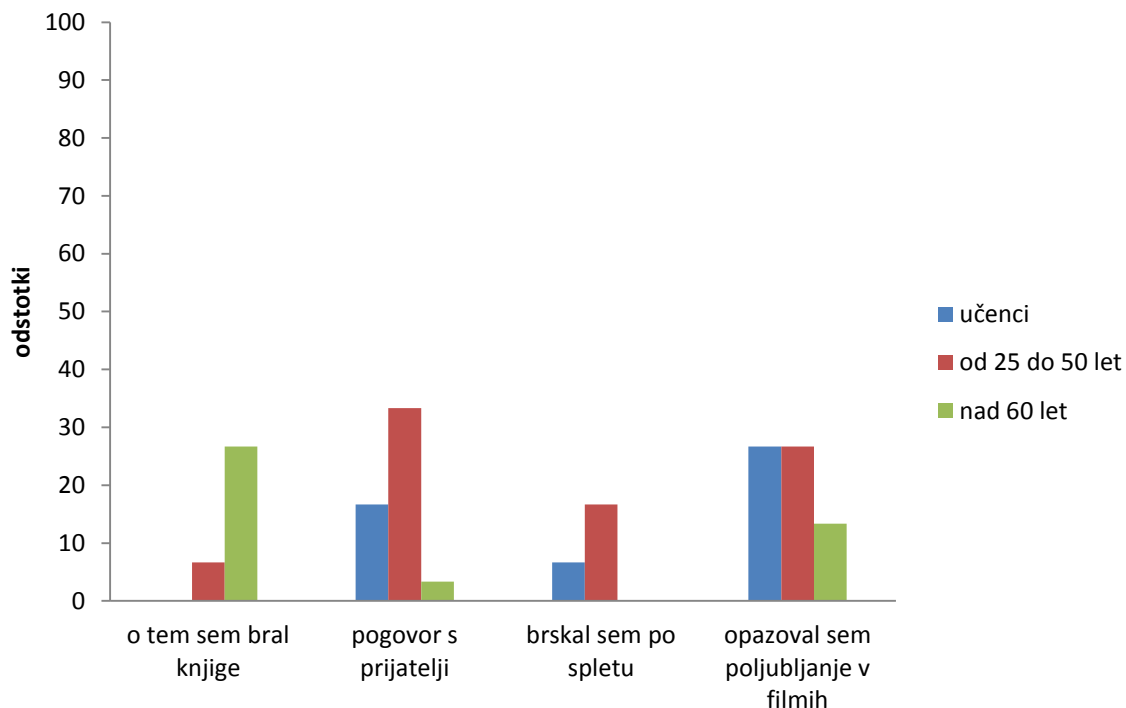
6. Raziskovanje o poljubu

Slika 9: Graf razmerja med anketiranci različnih starostnih skupin, ki so o poljubljanju že kaj raziskovali in tistimi, ki niso.

Na podlagi grafa lahko opazimo, da o poljubljanju raziskuje oziroma je raziskovala manj kot polovica anketirancev. Največ tistih, ki so o tem raziskovali, je starih med 25 in 50 let.

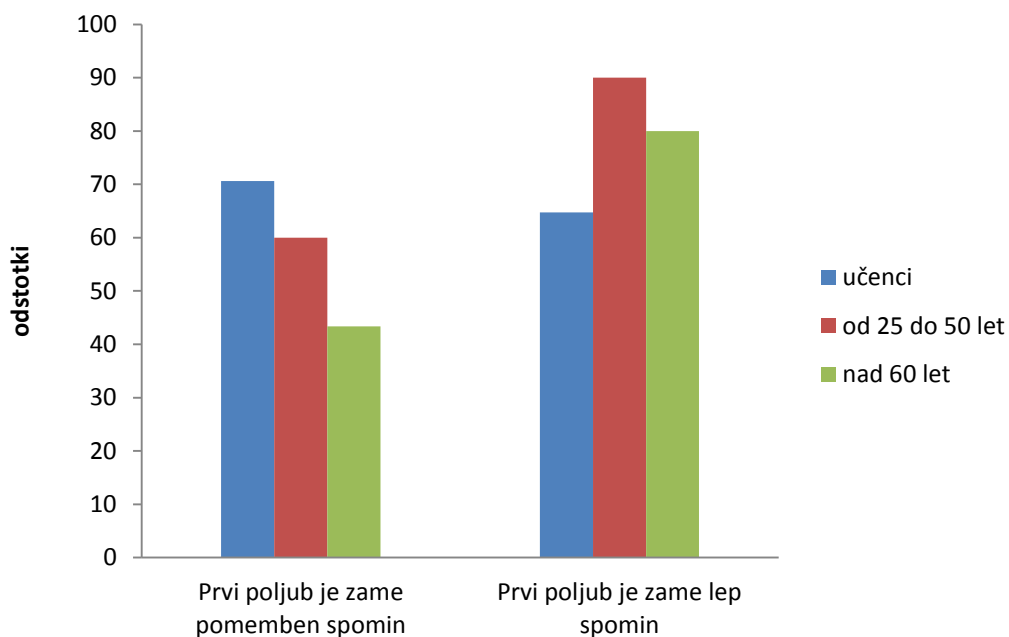
7. Načini raziskovanja

Slika 10: Na kakšen način so anketiranci raziskovali o poljubljanju.

Skozi analizo anketnih vprašalnikov sem ugotovila, da anketiranci iz starostne skupine nad 60 let po spletu o poljubljanju sploh ne brskajo, največ pa je o tem bralo knjige. Večina ostalih starostnih skupin je poljubljanje najpogosteje opazovala v filmih, starostna skupina od 25 do 50 let pa se je o tem še več pogovarjala.

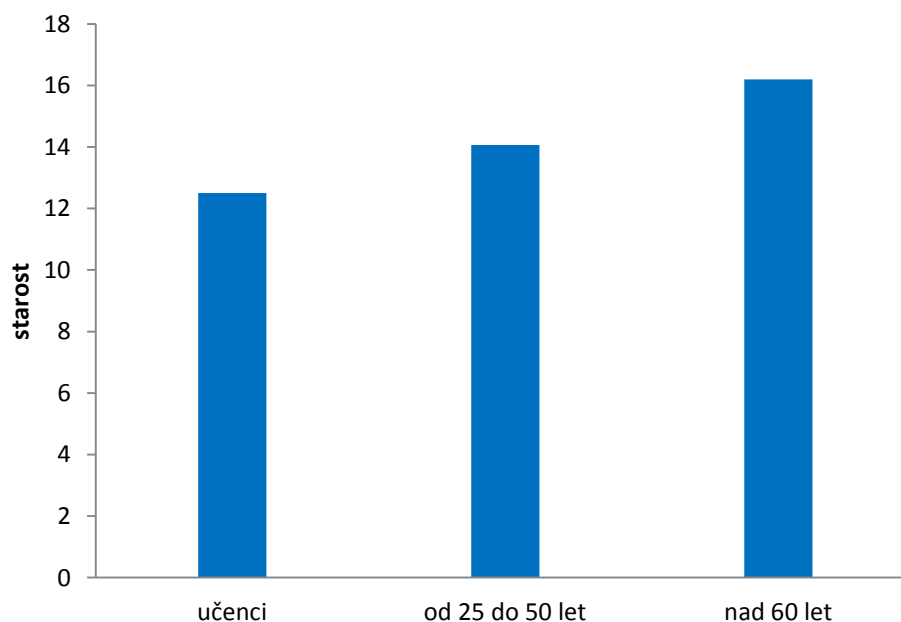
8. Spomin na prvi poljub

Slika 11: V kakšnem spominu imajo anketiranci prvi poljub.

Rezultati so pokazali, da je v povprečju za več kot 80 % udeležencev prvi poljub lep spomin, za nekaj več kot polovico pa tudi pomemben spomin. Najpomembnejši se zdi starostni osnovnošolcem, najlepši pa starostni skupini od 25 do 50 let.

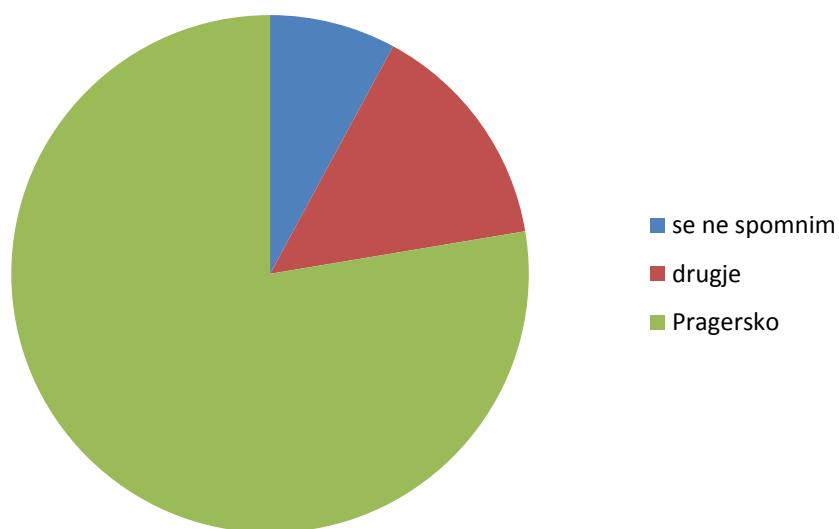
9. Starost ob prvem poljubu

Slika 12: Povprečna starost pri prvem poljubu različnih starostnih skupin.

Iz grafa lahko razberemo, da so se anketiranci, starejši od 60 let povprečno prvič poljubili pri šestnajstih letih, kar je kasneje kot anketiranci iz drugih dveh starostnih skupin. Najhitreje so prvi poljub doživeli anketiranci 8. in 9. razreda.

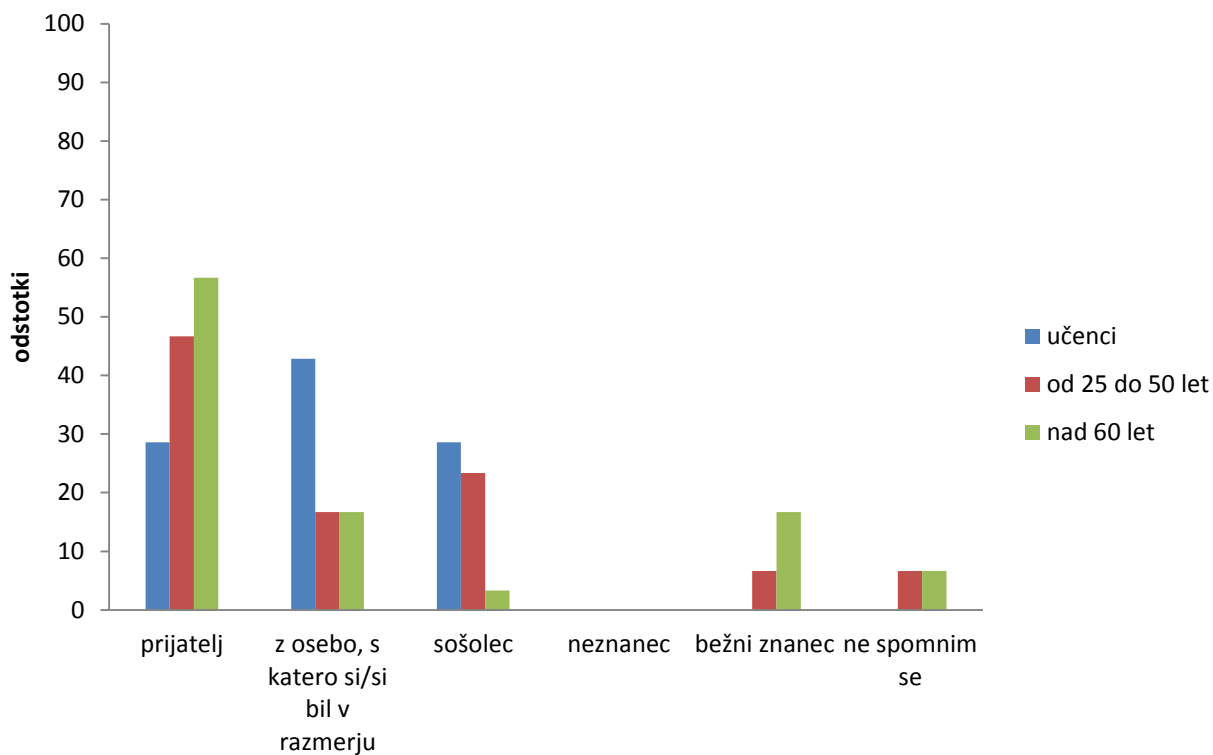
10. Kraj prvega poljuba

Slika 13: Kje so anketiranci doživeli prvi poljub.

V diagramu je jasno razvidno, da se je večina anketirancev prvič poljubila v svojem domačem kraju – na Pragerskem.

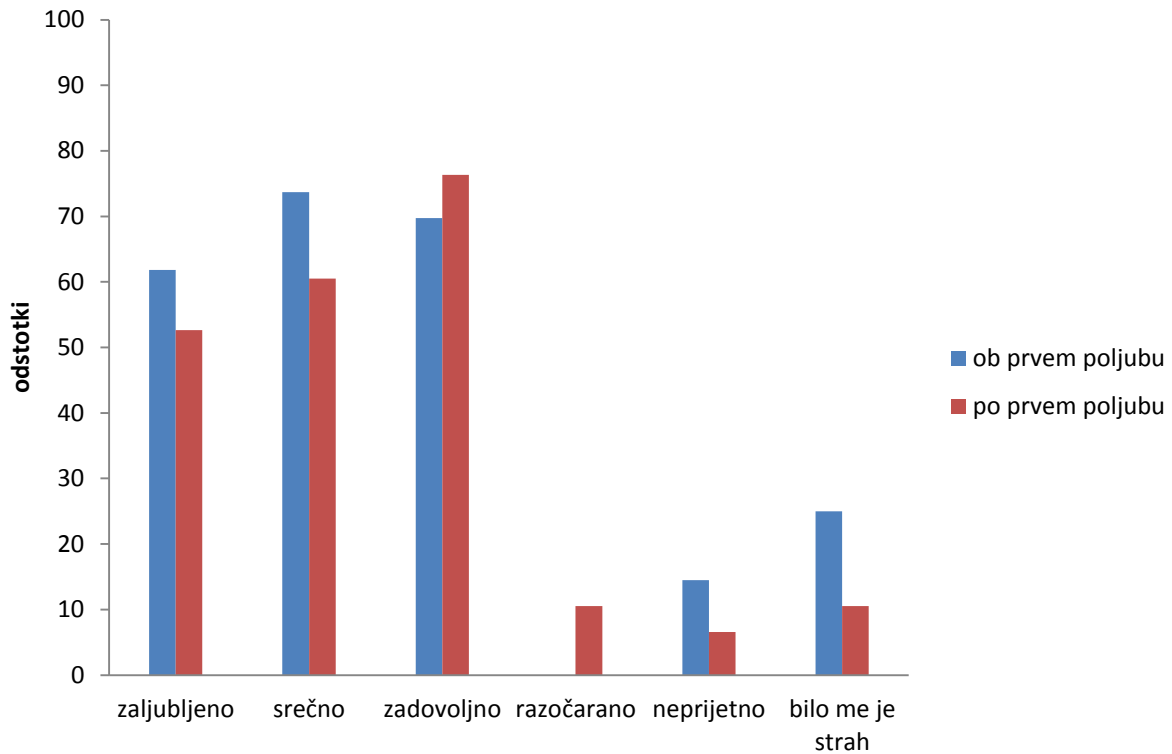
11. Oseba prvega poljuba

Slika 14: Odnos anketirancev do osebe, s katero so se prvič poljubili.

Pri analizi anketnih vprašalnikov sem ugotovila, da se je v povprečju največ anketirancev prvič poljubilo s prijateljem oziroma prijateljico. Predvsem učenci naše šole so prvi poljub pogosto doživeli z osebo, s katero so oziroma so bili v razmerju, manj s sošolcem ali sošolko.

12. Prvi poljub in čustva

Slika 15: Čustva ob in po prvem poljubu.

Pri vprašanju o čustvih in občutjih ob in po prvem poljubu so anketiranci za vsako čustvo posebej označili ali zanje drži ali ne. Rezultati so pokazali, da so anketiranci ob in po prvem poljubu doživljali pozitivna čustva. Ob prvem poljubu so se najpogosteje počutili srečno, po prvem poljubu pa zadovoljno. Izmed negativnih čustev je bil med anketiranci največkrat prisoten strah, predvsem ob prvem poljubu, manj pa po prvem poljubu.

3.3 Ogled najpogostejših lokacij prvega poljuba na Pragerskem

Iz rezultatov ankete in prav tako intervjujev sem ugotovila, da na Pragerskem obstajajo določena mesta, kjer je veliko Pragerčanov doživelo svoj prvi poljub. Odgovore sem združila v nekaj smiselnih točk na določenem kraju. Najpogostejša mesta prvega poljuba Pragerčanov so pot ob ribnikih v Gaju pri Pragerskem, igrišče za osnovno šolo, šolski hodniki, knjižnica, kulturni dom, kjer so se nekoč ob sobotnih večerih predvajali črno-beli filmi za mladino, mladinska soba ob železnici, znana tudi kot disko soba ali mladinska baraka, športni park Mišek (danes bar Oxi), kava bar Gaj, gostilna Finžgar na železniški postaji ter železniška postaja. Za boljšo preglednost sem izdelala zemljevid, na katerem sem s srcem označila najpogostejše lokacije prvega poljuba. Odločila sem se, da si jih ogledam.

Slika 16: Zemljevid najpogostejših lokacij prvega poljuba na Pragerskem (vir: Lina Jenšac).

Slika 17: Klop prvega poljuba ob šolskem igrišču (vir: Lina Jenšac).

Igrišče za šolo je najpogostejša postojanka učencev naše šole, ki poletne večere večinoma preživljajo v senci dreves ob šolskem igrišču, tam igrajo nogomet, košarko ali različne pogovorne igre tudi v drugih letnih časih.

Slika 18: Nekdanja mladinska soba, kraj prvega poljuba starejše generacije (vir: Lina Jenšac).

Barake na sliki so le del mladinske sobe, ki jo je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja sem postavil g. Jerič. Trdil je, da mladina potrebuje prostore, kjer se lahko družijo. V mladinski sobi je bil skupinski gramofon, televizija na anteno, miza za namizni tenis ter velik prostor za plesišče.

Slika 19: Klop prvega poljuba pri ribnikih (vir: Lina Jenšac).

Rekreativno učno pot ob pragerskih ribnikih, ki so nastali z izkopavanjem gline zaradi potreb opekarne na Pragerskem, so uredili šele pred nekaj leti. Pred tem so se, kot sem izvedela od informatorjev, v ribnikih poleti kopali, pozimi drsali, spomladi in jeseni pa le sedeli ob njih, namakali noge v osvežilno vodo ter lovili ribe.

Slika 20: Klop prvega poljuba pred železniško postajo Pragersko (vir: Lina Jenšac).

Železniška postaja z gostilno Finžgar je bila pred postavitvijo mladinske sobe najpogostejša postojanka starejše generacije. Mladi so v slednji imeli posebno sobo, v kateri so se družili, kartali in imeli zabave.

4 RAZPRAVA

Z anketo in opravljenimi intervjuji sem nekaj hipotez ovrgla, nekaj potrdila. Prvo hipotezo, v kateri sem predvidevala, da imajo posamezniki, ki so že doživeli prvi poljub, boljše telesno samopodobo kot tisti, ki ga niso, sem ovrgla. Rezultati so pokazali, da imajo učenci 8. in 9. razredov kar dobro telesno samopodobo. Skozi analizo ankete sem ugotovila, da imajo posamezniki, ki se še niso poljubili celo za malenkost boljše samopodobo kot tisti, ki so prvi poljub že doživeli. Na podlagi slednjega dejstva lahko sklepamo, da tisti, ki se prvič poljubijo prej, od poljuba pričakujejo več, morda v poljubljanju iščejo tudi potrditev samega sebe. Glede na zapisano v uvodu menim, da bi se bilo bolje osredotočiti na socialno samopodobo, saj avtorji (Zupančič, Svetina, 2004) ugotavljajo, da se prve intimnejše izkušnje s predstavniki nasprotnega spola zgodijo v vrstniški skupini, saj se mladi tam počuti bolj varno. Za razvoj intimnosti so vsekakor pomembna tudi čustva, pomembno je, da razumemo svoja čustva in čustva partnerja ter se z njim počutimo čustveno varne. Za to je potrebno imeti dobro čustveno samopodobo, menim, da morajo mladi najprej imeti radi sebe, šele na to lahko imajo radi tudi partnerja. Skleпам, da na prvi poljub torej bolj kot telesna, vplivata socialna in čustvena samopodoba.

Hipoteza, ki pravi, da je prvi poljub v večini primerov pomemben in lep spomin, delno drži. Da je prvi poljub za večino anketirancev drži, saj kar 80 % anketirancev meni, da je prvi poljub zanje lep spomin. Del, ki priča o pomembnosti prvega poljuba, se je izkazal za pravilnega le pri učencih naše šole. Iz grafa ankete je razvidno, da vloga poljuba s starostjo pada. Hipotezo sem preverila tudi pri informatorjih in jih povprašala še o dejavnikih, ki vplivajo na položaj prvega poljuba skozi različna življenjska obdobja. Ti so mi zaupali, da ima večina prvi poljub v lepem spominu, čeprav se nekaterim zdi kateri od tistih, ki so sledili, lepši. Razlike se pokažejo predvsem pri pomembnosti. Prvi poljub je v najstniškem obdobju pomemben in ima velik vpliv na mladostnika. S časoma izgublja vlogo enega najpomembnejših mejnikov v najstniškem obdobju, saj s pridobivanjem novih izkušenj prvi poljub postane le še lep spomin, o katerem večina le še redko razmišlja. Ugotovila sem torej, da je prvi poljub za večino lep spomin, njegova pomembnost pa s starostjo upada, kar lahko pripišemo nabiranju pomembnejših izkušenj skozi življenje in posledičnemu padanju vloge poljuba pri posamezniku.

V tretji hipotezi sem predvidevala, da so nekoč prvi poljub doživeli kasneje kot danes, kar se je izkazalo za pravilno. Iz grafa je lepo razvidno, da starostna meja skozi generacije nekoliko upada. Povprečna starost pri prvem poljubu pri starostni skupini nad šestdeset let je 16,2 let, anketiranci med 25 in 50 let so se v povprečju prvič poljubili pri starosti 14 let, učenci osmega in devetega razreda podružnične šole pa v povprečju pri starosti 12 let in pol. O vzrokih za padanje starostne meje sem Pragerčane povprašala tudi v intervjujih. Iz njihovih pripovedovanj sem ugotovila, da ima na starost, pri kateri doživiš svoj prvi poljub, velik vpliv okolica in družina. Starejše generacije so prvi poljub doživele kasneje, saj je poljub v njihovi mladosti veljal za tabu temo. O tem se niso veliko pogovarjali, izjemoma s prijatelji. O tem niso imeli možnosti raziskovati, prvi poljub pa jim je pomenil več kot mlajšim generacijam. Starši srednje generacije so bili pri vzgoji bolj popustljivi in dovolili mladim več svobode. Ti so se posledično počutili pripravljene prej in na poljub niso gledali, kot na nekaj, kar je proti nenapisanim pravilom oziroma splošnem načinu obnašanja. Učenci osnovne šole se poljubljajo še prej kot srednja generacija, saj poljub več ne predstavlja nečesa »prepovedanega«. V javnosti in splošnem mnenju se poljub sprejema kot izraz ljubezni ali naklonjenosti. Tretjo hipotezo sem torej potrdila.

Zanimalo me je tudi, ali so se različne generacije na prvi poljub pripravljale, o tem prej kaj raziskovale ter na kakšen način. S pomočjo ankete sem izvedela, da večina Pragerčanov o poljubljanju ni raziskovala, najpogosteje pa je to počela srednja generacija. Ti so največkrat iskali nasvete iz prve roke in so se o tem pogovarjali s prijatelji. Starejša generacija je o poljubljanju brala knjige, učenci 8. in 9. razreda pa so poljubljanje najpogosteje opazovali v filmih. V intervjuju sem izvedela, da je bil ta

način vsaki generaciji najbližje. Starejša generacija je imela najmanj stikov s poljubljanjem. O tem so sicer lahko brali v romanih, vendar so bili opisi kratki in po navadi suhoparni. Poljubljanje so večinoma prvič videli v črno belih filmih, ki so jih predvajali v kinu, današnjem kulturnem domu. Srednja generacija mi je pripovedovala o najstniških revijah, kot je na primer Bravo. Takrat so jih brali v nemščini, opremljeni so bili s slikami. O tem so se veliko pogovarjali s prijatelji, posebnost te generacije pa je tudi, da so bila odstopanja pri starosti ob prvem poljubu najnižja v primerjavi s starejšo in mlajšo generacijo. Prvi poljubi informatorjev so se v večini primerov zgodili spontano. Svetujejo, da se na poljubljanje ne pripravljáš preveč, poskrbi za dobro počutje in na to, da boš resnično pripravljen/-a. Prvi poljub je najlepši, kadar se zgodi spontano.

Že na začetku moje raziskovalne naloge sem se med drugim osredotočila na kraj prvega poljuba in na to temo postavila hipotezo. Predvidevala sem, da na Pragerskem obstajajo mesta, kjer je več Pragerčanov doživelo prvi poljub. Svojo predpostavko sem najprej raziskovala v intervjujih. Informatorje sem povprašala o kraju, kjer so se prvič poljubili. Vsi informatorji so se poljubili na podobnih mestih. Pogost prostor prvega poljuba je bilo morje. Informatorji so mi zaupali, da so v njihovi mladosti pogosto odhajali na morje s prijatelji. Tam so se lahko sprostiti in za nekaj dni zaživel drugačen utrip življenja. Sklepala sem, da menjava okolja veliko Pragerčanov opogumi k prvemu poljubu. Najpogosteje omenjene lokacije na Pragerskem so bile pot ob ribnikih, šola, kulturni dom ter železniška postaja, med starejšo generacijo pa tudi mladinska baraka. Ti kraji so bili istočasno tudi zbirališča mladih. Na teh lokacijah so se družili vrstniki iz Gaja in Pragerskega, pogosto so se jih pridružili še vrstniki iz sosednjih krajev. Ko sem obdelovala še anketne vprašalnike, sem ugotovila, da se tudi tam pojavljajo podobne lokacije. Odločila sem se, da stvar raziščem. V sklopu terenskega dela sem najprej izdelala zemljevid najpogosteje omenjenih točk na Pragerskem ter si jih ogledala. Posnela sem nekaj fotografij, na katerih opazimo točke pogostih prvih poljubov. Prvi poljubi so se dogajali na bolj urejenih mestih, večinoma rahlo odmaknjenih od osrednjih ulic kraja.

Raziskala sem tudi odnos do osebe, s katero so anketiranci in informatorji doživeli prvi poljub. Večina se je prvič poljubila z dobrim prijateljem, ki so mu zaupali in do njega gojili naklonjenost. Odnosi so bili večinoma, predvsem pri starejši generaciji, trdni, preden je prišlo do poljuba. Pri učencih naše šole je bil najpogostejši odgovor, da so se prvič poljubili z osebo, s katero so bili v razmerju. Sklepala sem, da ne gre za dejansko odstopanje, temveč bolj za različne ocene in pomena odnosov. Danes mladi veliko hitreje dva označijo kot par, kot je to počela srednja generacija. Med intervjuji starejše generacije sem dobila občutek, da je njihova definicija razmerja bližje sodobni kot definicija srednje generacije. V grobem lahko rečemo, da gre večinoma za prijateljske odnose, pogosto tudi kot sošolec in sošolka.

Čustva pred, med in po poljubu sem raziskovala s pomočjo polstrukturiranih intervjujev ter anketnega vprašalnika. Izmed desetih informatorjev različnih starosti se je le eden strinjal z mojo trditvijo, da pred poljubom oseba doživlja pozitivnejša čustva kot po poljubu. Meni, da je to posledica visokih pričakovanj pred prvim poljubom. Skozi pogovor sem ugotovila, da se pravzaprav niti ni potrebno, niti zaželeno pretirano obremenjevati z načinom in pripravami na prvi poljub. Oseba, ki je bila po poljubu razočarana, je pred tem o poljubu veliko raziskovala v najstniških revijah, brala v romanih, o tem kramljala s prijateljicami in podobno. Moj nasvet torej je, naj se poljub zgodi spontano, ko bo zanj pravi čas. Na podlagi slednjega lahko sklenem, da posameznik pred prvim poljubom občuti pozitivnejša čustva kot med in po poljubu.

Najpogosteje je anketirane učence pred prvim poljubom strah in razmišljajo, kaj bo o tem mislila druga oseba, bojimo se zavrnitve in možnosti, da poljub ne bo »pravilen«. Vse skrbi so odveč, saj je vsak poljub zase najlepši, če ti oseba pomeni veliko.

5 ZAKLJUČEK

Nad ugotovitvami raziskovalne naloge sem bila prijetno presenečena. Na začetku raziskovalnega dela sem imela občutek, da poljub nima posebne vloge v življenju Pragerčanov, predvsem učencev naše šole, kar se je izkazalo za napačno. Med izdelavo raziskovalnega načrta sva bili z mentorico rahlo skeptični, saj sva bili mnenja, da bo večina o poljubljanju spregovorila z zadržki ali sploh ne. Bila sem prijetno presenečena, ko so med intervjuji informatorji o svojem prvem poljubu govorili odkrito in bili pripravljeni zgodbe deliti z mano. Najbolj me je presenetila starejša generacija, ki je o tem govorila doživeto, kljub temu, da se v njihovi mladosti o tem ni bilo primerno pogovarjati. Pri izdelavi raziskovalne naloge sem uživala, najboljši del raziskovanja so bili intervjuji.

O Pragerčanih sem izvedela veliko in ugotovila, da je prvi poljub eden najlepših delov odraščanja. V moji raziskavi se telesna samopodoba učencev, ki so se že prvič poljubili in tistih, ki se še niso, ni bistveno razlikovala. Ugotovila sem, da se mlajše generacije poljubijo prej, kot so se nekoč, kar se odraža med srednjo in starejšo generacijo, na Pragerskem obstajajo kraji pogostih prvih poljubov ter da prvi poljub večini predstavlja lep spomin, pomemben pa se zdi le mlajši generaciji. Še posebno rada sem prisluhnila zgodbi starejšega para, ki se je na Pragerskem spoznal, zaljubil, poročil in tukaj živi še danes. Čeprav se je to področje skozi zgodovino spreminjalo in se verjetno še tudi v prihodnje bo, ostaja princip in čustva ter občutki, ki te ob tem prevevajo edinstveni in neponovljivi, ne glede na generacijo, položaj poljuba v družbi ali osebnostne lastnosti. Spreminjal se bo tudi kraj, čas, morda celo način ter odnos med partnerjema. Še posebej me je presenetilo to, da mladi spletni poljub štejejo in občutijo skoraj tako, kot tistega, ko si v stiku s realno osebo. Menim, da poljub dolgo ne bo več primeren le med žensko in moškim, temveč tudi med homoseksualci, saj naši odnosi postajajo bolj odprti, svobodni ter prijazni do širše perspektive kroga ljudi. Med prebiranjem literature sem spoznala, da se je podobno v 17. stoletju že dogajalo. V Benetkah in Franciji je bil poljub med moškima nekaj naravnega.

Ugotovitve so se mi zdele zanimive, predvsem tiste, vezane na kraj poljuba. Terensko delo mi je bilo v zabavo. Tekom raziskovalne naloge so se mi porajala različna vprašanja, med njimi me je najbolj zanimalo ali različne generacije poznajo več načinov poljubljanja, kako pogosto se poljubljajo, na kakšen način, kakšno je njihovo mnenje o poljubu in kaj za njih pomeni poljub, iz katerih bi se dalo izluščiti še kakšno raziskovalno nalogo. Menim, da se bi bilo na področju poljubljanja v prihodnje bolje osredotočiti na čustvene in socialne okoliščine ter raziskati povezavo med prvim poljubom in čustveno ter socialno samopodobo.

Svoje ugotovitve tekom raziskovalne naloge sem strnila v kratke nasvete in jih vrstnikom predstavila v obliki zloženke. Želela sem, da bi jim na takšen način bolj približala prvi poljub ter jim pomagala prebroditi strah pred njim. S svojim delom sem zadovoljna in upam, da sem s svojo nalogo Pragerčanom vsaj za kanček bolj približala prvi poljub ali prebudila njihove spomine na ta enkratni dogodek iz mladosti.

6 VIRI IN LITERATURA

D. S. Bo v Piranu dosežen nov svetovni rekord v skupinskem poljubljanju? *RTV SLO MMC*, 6. julij 2013. Dostop: <http://www.rtv slo.si/lokalne-novice/zanimivosti-iz-nasih-krajev/bo-v-piranu-dosezen-nov-svetovni-rekord-v-skupinskem-poljubljanju/312566> (marec 2017)

Fisher, N. *Popolni vodnik v svet poljubljanja*. Ljubljana: Educy, 2002.

Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, geslo: Poljub. Dostop: <http://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=poljub> (januar 2017)

Kaloper, U. *O mozoljih, ljubezni in drugih nadlogah*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014.

Kirshenbaum, S. *The Science of Kissing: What Our Lips Are Telling Us*. New York: Grand Central Publishing, 2011.

M. F. Tako zaprte oči med poljubi pojasnjujejo znanstveniki. *Slovenske novice*, 4. april 2016. Dostop: <http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/seksi/tako-zaprte-oci-med-poljubi-pojasnjujejo-znanstveniki> (februar 2017)

Musitu, G., Garcia, F., Gutierrez, M., Krajnc, I. in Pečjak, S. *Vprašalnik samopodobe SPA*. Ljubljana: Center za psihodiagnostična sredstva, 1998.

Ovsec, J. D. Poljub – najslajši del ljubezni. *Gea, Svet doma*, 2007, let. XVII, februar 2007, str. 14-21.

Ovsec, J. D. *Srce moje*. Ljubljana: Kmečki glas, 2003.

Poljub. Wikipedija, prosta enciklopedija. Dostop: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Poljub> (februar 2017)

Regan, P. C., Durvasula, R., Howell, L., Ureno, O., in Rea, M. Gender, ethnicity, and the developmental timing of first sexual and romantic experiences. *Social Behavior and Personality*, 2004, let. 32, št. 7, str. 667-676.

Svetovni dan poljubov – kaj pomenijo? *Siol*, 6. julij 2012. Dostop: <http://siol.net/trendi/odnosi/svetovni-dan-poljubov-kaj-pomenijo-74430> (februar 2017)

TOM. *Moj prvi poljub*. Dostop: <http://www.e-tom.si teme/ljubezen/prvi-koraki/moj-prvi-poljub> (februar 2017)

Vizita. *Za vas sem raziskala, zakaj se poljubljam*. Dostop: <http://vizita.si/clanek/zdravozivljenje/poljub-razkriva-ali-sta-za-skupaj-ali-ne.html> (februar 2017)

Zupančič, M., Svetina, M. *Socialni razvoj v mladostništvu*. V: Marjanovič Umek, L., Zupančič, M. (ur.) *Razvojna psihologija*. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2004, str. 589-611.

Viri slik:

Bowie, D. *Lipogram*. 1979. Dostop: <http://lauraewest.com/with-love-from-the-lips-of-david-bowie/> (marec 2017)

Emojipedia. *Geslo: Face Blowing a Kiss*. Dostop: <http://emojipedia.org/face-throwing-a-kiss/> (marec 2017)

Klimt, G. *Poljub*. 1907-1908. Dostop: https://img.rtvsl.si/_up/upload/2010/03/08/64671696_the-kiss.jpg (marec 2017)

Vse slike iz osebnih galerij so objavljene z dovoljenjem.

7 PRILOGE

7.1 Anketa

Sem učenka 9. razreda in pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Prvi poljub s Pragerskega. Prosim vas, da mi pri tem pomagate in izpolnite anonimno anketo, ki je pred vami. Vaši odgovori mi bodo v veliko pomoč.

Navodilo: Pred odgovorom, za katerega si se odločil/a, obkroži ustrezno črko. Obkroži samo en odgovor, razen če je ob vprašanju podano drugačno navodilo.

1. Spol: a) Ž b) M
2. Starostna skupina: a) do 15 let b) od 25 do 50 let c) nad 50 let

3. in 4. vprašanje rešujejo samo anketiranci starostne skupine do 15 let.

3. Ali si že razmišljal/a o prvem poljubu? a) DA b) NE

4. Obkroži tiste občutke in čustva, ki so te prevevala/te prevevajo ob misli na prvi poljub (obkroži tri najizrazitejše).

- a) strah
b) želja
c) radovednost
č) neučakanost
d) dvom
e) skrb
f) drugo: _____

5. Ali si o poljubljanju že raziskoval? a) DA b) NE

Če DA, na kakšen način?

- a) O tem sem bral knjige.
b) Vprašal/pogovarjal sem se s prijatelji.
c) Brskal sem po spletu.
č) Opazoval-a sem poljubljanje v filmih.
d) Vprašal/pogovarjal sem se s starši, sorodniki.
d) Drugo: _____

6. Ali si se že »prav« poljubil/a z nasprotnim spolom? a) DA b) NE

V nadaljevanje rešujejo anketo samo tisti, ki so že doživeli prvi poljub!

7. Ali se strinjaš z naslednjima trditvama?

- a) Prvi poljub je zame pomemben spomin. DA NE
b) Prvi poljub je zame lep spomin. DA NE

8. Pri kateri starosti si se prvič poljubil/a?

9. Natančno opiši kraj in mesto prvega poljuba.

10. V kakšnem odnosu si bil/a z osebo, s katero si se **prvič** poljubil/a?

- a) prijatelj
- b) z osebo, s katero si/si bil v razmerju
- c) neznanec
- č) bežni znanec
- d) ne spomnim se

11. Kako si se počutil-a **ob** prvem poljubu (označi s križcem)?

	DRŽI	NE DRŽI
zaljubljeno		
srečno		
zadovoljno		
razočarano		
neprijetno		
bilo me je strah		

12. Kako si se počutil-a **po** prvem poljubu (označi s križcem)?

	DRŽI	NE DRŽI
zaljubljeno		
srečno		
zadovoljno		
razočarano		
neprijetno		
bilo me je strah		

Hvala za Vaše odgovore in Vaš dragocen čas.

7.2 Seznam informatorjev

Starostna skupina med 25 let in 50 let:

Bojan Drame (31. 3. 1972)

Nina Malec (27. 2. 1977)

Sebastjan Jerkovič (20. 5. 1974)

Simona Male Raosavac (10. 9. 1974)

Starostna skupina nad 60 let:

Anton Jeršič (4. 6. 1949)

Franc Drame (16. 5. 1947)

Miran Krstičič (11. 1. 1955)

Vera Jeršič (14. 8. 1949)

7.3 Zloženska o prvem poljubu

PRVI POLJUB

KDAJ?

Ko boš do osebe čutil/-a obojestransko ljubezen, zaupanje, naklonjenost in ko boš pripravljen/-a.

S KOM?

Osebo, ki jo poznaš, ji zaupaš, te privlači in ga/jo imaš rad/-a. Naj se ti ne mudi, na pravo osebo je vredno počakati.

KAKO?

Posebnih priprav ne potrebuješ. Prepusti se občutku, naj se zgodi spontano.

V neposredni bližini ustnice našobi, kot bi hotel/-a izgovoriti »rooobeert«.